

omásul, választja el 3-tól hatatlanul huzda Mentő Egyleti nek onnal csekély rt llyel megnyerheti a vagy 50, 20, 15, 10 g készész nyero a Temesvári Elő

kor 15 és 10 le- larc a levegőben. fölvételekkel. A ara Kent. or csak egy na- t. Eneketéttel. 0 lej.

USOR

arópai IUS 29 fonón. Beszélő- 30: Felolvasás. Grammfonón. 20: vasás. 20.45: Zon- 21.45: Be- gverseny. 9.30: rendőség Zene- 12: Hírek. I: asjelentés. 2.30: jelzés, időjárás- ellak. 5.30: Szai: Toca a. ope- jelzés, időjárás- eiganyzene.

ne. gépirónó beszél- znan. 20: Mes- a. erseny. ok. nikus hangv. ábrándok.

IUS 30 fonón. 17: Zene- 8.45: Hírek. 19: iögyetem. 20: Dalest. 21.15: k. kir. 1 honvéd- k hangverseny angso az Egye- asjelentés. 12.05- lajka zenekara- Hírek. 1: Pon- elentés, hírek. 10: Mario Bresa. A háboru om. 4.45 Pontos as, hírek. 5: Mó- Ami elmúlt. 2: etek. 5.30: Zom- nyzenekarának vath Atilla dr. k. 7.10: Takáts angverseny. 8: ek. Utána pon- elentés, hírek. erseny. est. is, két nemsi huzama a ber- gylet előadásá-

trézletek. 28: v. rmónikus hang- ák zongoraki- zene. zene. n tánczene. trézletek. zene. Operett- kus hangver- gverseny. 20.25 hangverseny. fon. ar. rajáték. 21.30-

XIII EVF. * SZAM 166
[Uj]—Kolozsvár, 1930
Július 30 Szerda
1930 EV - AB 5

Ha Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányai zsidóság politikai napilapja.
Egyelőre utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Hirdetéseket nem küldünk vissza és megfizetésükre nem vállalkozunk

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utca) 18. szám. Telefon: 9-77.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hónapra 110 "
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy hórs 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

Mi lesz holnap?

Olyan sokat gyötrődünk és töpre-
nk azon, ami ma van, hogy idő is
ig akad arról beszélni, hogy mi lesz
holnap? Pedig egyszer már nyíltan
szembe kell nézni ezzel a kínzó kérdé-
ssel és felelni kell arra, hova vezet-
el és az ut, amelynek minden szakasza
gyre nyugtalanítóbb jelenségekkel van
dúsítva?

Demokratikus kormány ül az ural-
mon, amelynek minden lehetősége adva
volt ahhoz, hogy a demokrácia nyugati
rtelemben vett rendszerét intézménye-
ise Romániában. Ehelyett közel két
szentdön keresztül majdnem semmi
gyebet sem tett a kormány, minthogy
egített saját sírját megásni, amivel
a végleg elkészül, nemcsak önmagát
ameti el, de eltemeti azt a programot
s azokat a célkitűzéseket is, amelyek-
el az ország materialisan és morálisan
meggyötört lakossága olyan sokat várt.
Az ország zavartalan demokráciás
lejlődésének két legfontosabb pillérét,
a gazdasági stabilitást és a belső ren-
let nem tudta épségben megőrizni a
kormány. A gazdasági élet irányítóinak
concepció nélküli dilettantizmusa re-
nyentelen válságba sodorta a mezőgaz-
laságot, a kereskedelmet és az ipart, a
épszerűségfeltételből fakadt ösztönlen
s megesztolt demokrácia pedig a szél-
sőséges szervezeteknek két kézzel oszt-
a a lehetőségeket a féktelen szabados-
ágra és valószínűleg melegegyat készít
a teljes anarchiának. A miniszterek,
gy latszik bekötött szemmel és vattá-
tolt fülekkel ülnek a külvilágtól jól
altapétázott szobáikban és se nem lát-
ják, se nem hallják azt, ami körülöttük
történik.

Nem látják és nem hallják, hogyan
omlik össze az egész gazdasági élet,
hogy pusztulnak el az adóprés szori-
tásának és az elhibázott gazdasági tör-
vények sulya alatt ezerszámra az önál-
ló egzisztenciák és hogyan sodródnak
sz és tízezer számra a falusi és városi
tömegek a legszörnyebb nyomorúságba.
Nem hallják és nem látják, hogy az
elapuperizálódott tömegekre hogyan
vetik ki halójukat az ugynevezett haza-
fiás agitátorok, akik felborítják a ren-
det, aláássák az állam és intézményei-
nek presztizsét, kiölik a tömegek lelke-
ből a fegyelem és tekintély érzését s a
reménytelenségben vergődő lelkekben
elhintik az anarchia magvát. Ennek a
kormányának a gyökerei a széles nép-
rétegekből sarjadtak ké, a jobb életlehe-
tőségek és a tisztultabb, demokratikus
levegő után szomjuhozó tömegek hív-
ták uralomra. S ezek a tömegek most
mind úgy érzik, hogy megcsalták, el-
arulták őket és nemcsak a kormány
demokráciájából ábrándultak ki, hanem
általában a demokráciából is, amelynek
csak torz karikatúráját tapasztalhatták
saját bőrükön.

Hová vezet a kiút ebből az állapot-
ból, amelyben egyre jobban sorvadnak
el az anyagi életlehetőségek és egyre
bizonytalanabbá válik az ország nyu-
galma és rendje. A politikai perondon
és a kulisszák mögött máris megindul-
tak a kombinációk és a két év óta
skartba tett politikuskok máris osztó-
dnak az örökségen, amelyről úgy hi-
szik, hogy rövidesen érten fog az
elükbe hullani. Az erők koncentráció-
járól, a jelentős személyiségek kormá-
nyáról, az erős kéz politikájáról hang-
zanak el félre nem érthető célzások s
minél jobban omlik össze a kormány
tehetetlenségének sulya alatt a demok-
ratikus rezsim amugyis szegényes desz-
katakalmánya, a romok közül annál
nyíltabban dugja ki a fejét a diktatura
söndolata. Tragikus paradoxon, hogy
egy magát izzig-vérg demokráciús-
nak valló kormány uralma termeli ki
éppen azt az atmoszférát, amely hom-

lok egyenest ellenkező irányba folytatja
azoknak a tömegeknek a lelkét, ame-
lyek még nemrégiben életüket és vérü-
ket voltak képesek áldozni a demokrá-
cia uralomraállításáért. Mi, akiknek
szilárd meggyőződésünk az, hogy a
legrosszabb, a legtorzabb és a legbete-
gebb demokrácia is magasabbrendű a
legjobb diktatúránál, különös aggota-
lommal figyeljük azt, hogyan készíti
elő a kormány legnagyobb elvi ellen-
ségének útját.

Nem hiszünk a demokrácia válsága-
ban, de azt a kormányt is látnia
kell, hogy az ő demokráciája a csőd és
az összeroppanás felé halad. Nem a sa-
ját maga uralmának a megmentéséért,
hanem a demokrácia folytonosságának
biztosítása érdekében kell elhatározó
lépések történnie a kormány részéről.
Ma-holnap a szó szoros értelmében lég-
üres térbe kerül a kormány, hiszen
uralmának egyetlen szilárd bázisa a
széles néptömegekben megszerzett vég-

telek népszerűsége volt. Ha ez az egyet-
len szilárd talaj is kikiklik a lábai alól,
akkor visszavonhatatlanul elveszítette
a játszmát s éppen akkor játszotta el
hazárd módon programját, amikor min-
den alkalma meg lett volna a program-
jában lefektetett célkitűzések megvaló-
sítására. Vagy meg tudja mutatni a
kormány, hogy demokratikus eszközök-
kel is konszolidálni lehet a gazdasági
életet és a rendet, vagy igazán nem
tudjuk, mi lesz holnap.

**„Az állam kárpótolni fogja a borsai, suceavai és vamai károsultakat” —
mondotta Vaida belügyminiszter**

A belügyminiszter három óras audiencián tájékoztatott egy amerikai újságírókat az antiszemita agitációkról és kijelentette, hogy a kormány a legerélyesebb intézkedésekre van elszánnva és hogy a zavargásokat a liberálisok inspirálják

A külföldi zsidóság támogatását kérte a belügyminiszter, aki szerint a gazdasági konszolidáció magától megszünteti az agitációt

Bucuresti—Bukarest, július 29. Vaj-
da belügyminiszter ma kihallgatá-
son fogadta az ITA zsidó távirati
iroda kiküldött szerkesztőjét, akit há-
rom óras audiencián tájékoztatott a
romániai zsidóság helyzetéről és az an-
tizemita front legutóbbi eseményeiről.
A belügyminiszter a zsidó újságírónak
hangsúlyozottan kijelentette, hogy a
kormány eddig is a legszigorúbb intéz-
kedéseket fogantatosította a rend fenntar-
tása érdekében és ezután is erélyes
intézkedésekkel fogja a zsidó lakosság
biztonságát megvédeni.

A liberálisok inspirálták a zavargásokat

A beszélgetés során Vaida belügy-
miniszter annak a meggyőződésének adott
kifejezést, hogy a zavargásokat a libe-
ralis párt inspirálta azzal a céllal, hogy
a kormányt nehézségeket támasszon
a belpolitikai életben.

— A román nép — mondotta Vaida
belügyminiszter — nem antiszemita és
a zsidó polgárokkal a legnagyobb bará-
rtságban él. Az antiszemita agitációk
Cuza megvalósítása óta lobbantak újra
lángra, a romániai antiszemiták vezé-
relt pedig a liberálisok nyílt támogatá-
sával választották meg képviselővé.
Nem nehéz tehát az összefüggést meg-
találni a liberálisok aknamunkája és
az antiszemita agitáció között.

Vaida belügyminiszter ezután a zsidó
újságíró kérdéseire újból hangsúlyozta,
hogy a legenergikusabb intézkedéseket
rendelte el az antiszemita agitátorokkal
szemben, akiket ez intézkedése hatása
alatt egyre-másra tartóztatnak le.

— Ha szükségesnek fog mutatkozni,
— mondotta a belügyminiszter — egy
a katonaság segítségét is igénybe fog-
juk venni a bűnös agitációval szemben.

Kártalanítani fogják a zavargások áldozatait

A zsidó újságíró ezután megkérdezte
a belügyminisztertől, gondol-e a kor-
mány arra, hogy az antiszemita táma-
dások áldozatait támogassa.

— Természetesen — felelte a belügy-
miniszter. — Az állam kárpótolni fogja
a borsai, suceavai és vamai atrocitások
áldozatait, úgy, amint annak idején kár-
pótolta az állam a kolozsvári és nagy-
váradai rombolások áldozatait is.
A beszélgetés végén a belügyminisz-

ter az amerikai zsidó újságíró előtt an-
nak az óhajának adott kifejezést, hogy
a külföldi zsidóság részesítse támogatá-
sban Romániát gazdasági tervei meg-
valósításában, mert az ország hiteligé-
nyeinek kielégítése fogja normalizálni
a gazdasági helyzetet és a gazdasági
élet szanalása önmagától fog megszün-
tetni minden agitációt.

Eddig szól Vajda belügyminiszter nyi-
latkozata, amelyet rendkívül nagy hord-
erejűnek tartunk, különösen a borsai
tűz, valamint a többi zavargások áldo-
zatainak kártalanítására vonatkozólag.
Ez a miniszteri kijelentés, amelyet a
külföld összes nagy lapjai közölni fog-
nak, egy olyan kötelezettséget jelent a
kormányra, amely elől most már kitér-
ni nem lehet és nem szabad. Elvárjuk,
hogy Vajda belügyminiszter szavait
már a legközelebb tettek is fogják kö-
vetni s a károsultak tényleges kártala-
nítását haladéktalanul megkezdik.

A tábla vádtanácsa is megerősítette a borsai két pap letartóztatását

Fildan dr. nagyváradai főügyész kijelentette, hogy izgatás cí-
mén is megindítják az eljárást a máramarosi agitátorok ellen

Oradea—Nagyvárad, július 29. (Az Uj
Kelet tudósítójától.) Kedden délelőtt
tárgyalta a nagyváradai tábla vádtaná-
csa a letartóztatott borsai agitátorok
fogvatartásának ügyét. A vádtanács
dr. Fildan Emil nagyváradai főügyész
előterjesztése alapján elrendelte a letar-
tóztatott Berinde és Dumitrescu, továb-
bá Stráfunda és Nutu földművesek, va-
lamint az öt diák további fogvatartá-
sát. A gyanúsítottakat tehát harmine
napi vizsgálati fogságban maradnak.
Dr. Fildan főügyész, aki — mint azt az
Uj Kelet megírta — személyesen járt
Borsán, alapos jogi érvekkel alátá-
masztva tette meg a vádtanács előtt
előterjesztését. Kifejtette, hogy a borsai
események soha ide nem fajultak volna,
ha a két pap és a vasgárda tagjai ve-
szedelmes módon elő nem készítik a
máramarosi katasztrófát, amely való-
sággal szögyene ennek az országnak.
Dr. Fildan Emil, aki tegnap érkezett
vissza máramarosi utjáról, a vádtanács
ülése után az alábbi nyilatkozatot tet-
te az Uj Kelet munkatársának:

A kormányt tudnia kell, hogy Bor-
sán már október elején béll a hideg téli
időszak, amikor nem lehet már többé
építkezni s ha nem akarja, hogy a tűz-
vész áldozatai, akik ma nagyrészt a szá-
bad ég alatt tanyáznak, a téli fagyban
pusztuljanak el, úgy az újjáépítési mun-
kálathoz már a legközelebbi napok-
ban meg kell kezdődnie.

Ami Vajda belügyminiszternek a
rend helyreállítására vonatkozó kijelen-
téseit illeti, erre nézve a várakozás ál-
láspontra vagyunk kénytelenek he-
lyezkedni, mert már oly sok beváltatlan
ígéretet hallottunk eddig, hogy csak
kézzelfogható tényeket tudunk hinni.
Ha a közigazgatási hatóságok és főként
a bíróságok hivatásuk magaslatára fog-
nak állani és teljesíteni fogják kötelessé-
güket, úgy nem kételkedünk benne,
hogy a rendlet csakugyan könnyű szer-
rel lehet majd helyreállítani és bizto-
sítani.

A vizsgálat érdemi részéről nem
nyilatkozhatom, ez hivatalos titok, de
annyit elárulhatok, hogy a tettések
ellen most már izgatás és lázítás címen
is megindul a vizsgálat. Eddig ugyanis
csak a hatóság elleni erőszak miatt
jártak el a büntető hatóságok a letar-
tóztatottakkal szemben. Már át is küld-
tem az iratokat a máramarosszigeti
vizsgálóbíróhoz azzal a megkereséssel,
hogy terjessze ki a nyomozást ebben
az irányban is. Együttal intézkedtem,
hogy az eljárást gyorsítsák meg. Külö-
nösen a vasgárda-szervezettel való kap-
csolatokat vizsgálják ki, mert ezek fog-
nak támpontot nyújtani az izgatás és
láztatás vádjára.

Szeptember 15-én kerül fő-
tárgyalásra az ügy

A nyomozás valószínűleg augusz-
tus végére befejeződik, a főtárgyalást
pedig a nyomozások eddigi állása sze-
rint már szeptember 15-ike után meg-
lehet tartani. Ha szükség mutatkozik
(Folytatása a harmadik oldalon).

A páneurópai probléma

Irta: JULES SAUERWEIN, a Matin főszerkesztője

Svájc, Görögország és Bulgária kivételével már Európa összes országai válszoltak Briand Páneurópa-memorandumára.

Anélkül, hogy az ember a különböző expozék — melyeknek legnagyobb része igen alaposan és gondosan meg- szerkesztve — részleteinek tárgyalásába ereszkedne, ki lehet hámozni belőlük a legfontosabb eszméket, mert ezeknek az eszméknek a fényében kezd alakot ölteni Briand nagy vállalkozásának a jövője.

Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy valamennyi állam beleegyezett abba, hogy képviselőit az európai kérdések megvitatására ki fogja küldeni Genfbe. Csupán egy hatalom — Anglia — adott kifejezést válaszában ama véleményének, hogy talán fölösleges külön összejöveteleket rendezni és hogy a Népszövetség a maga teljes üléssel, tanácsával és titkárságával elég behatóan foglalkozhat az új szervezettel.

Más államok, melyek nem mennek ilyen messzire és az európai ügyekkel foglalkozó külön gyűlést nem tartják feleslegesnek, abban kételkednek, hogy célszerű lenne-e permanens szervek fenntartása a Népszövetség ilyen szervein kívül, de még inkább kétségbe vonják a politikai bizottságnak a szükségességét, melynek felállítását a francia memorandum az egyes államok állásfoglalásától tette függővé.

Határozottan helyes volt az európai konferenciát a panamerikai konferencia mintájára összehívni, tehát mint egy teljesen független politikai összejövetelt. Egyébként pedig, amikor Genfben indítványozták a konferencia székelyűt és kilátásba helyezték a Népszövetség közreműködését, nem lehet csodálkozni azon, hogy az államok többsége azt a véleményt képviseli, mely szerint a Népszövetség maga is elegendő lenne az új feladatok megoldására.

Ezzel kapcsolatban azonban súlyos és nehéz kérdések merülnek fel. Azok az államok, melyek szeretnék, hogy az új szervezet életben maradjon és gyorsan megerősödjön, azt a véleményt képviselik, hogy Európa különböző államainak állandó érintkezésben kell maradniok egymással, azonban anélkül, hogy rá legyenek utalva egy nemzetközi köz- igazgatási szervezet közvetítésére. Ha ez a felfogás kerekedne felül — s ez nagyon valószínű is — úgy az új szervezet elnökének, aki saját országának fővárosában székelne, jutna az a feladat, hogy az európai konföderáció üléseinek intervalumában előkészítse a különböző kérdéseket, melyeket az időközben felmerülő problémák tesznek szükségessé. Ennek az elnöknek a személye évenként változna, anélkül azonban, hogy az elnökség szigorúan szabályozott sorrend szerint szállna az egyes államok delegátusaira, mert ez azt a veszélyt foglalná magában, hogy esetleg olyan államokra szállna az elnökség, melyekben az elnök akadályozva lenne munkája tökéletes kifejtésében.

Az alapszabályok kérdése egyébként bizonyosan erősen fogja foglalkoztatni az európai konferencia első ülészakát és valószínű, hogy a konferencia — tekintettel a Népszövetség érzékenysé- gere — ennek plenáris ülését is fel fogja szólnítani, hogy nagy vonalakban ismertesse állásfoglalását az alakulat- tal szemben.

Természetesen a különböző államok válaszában egyéb eszmék is fellemer- tek. Mindenekelőtt az a gondolat, — mely különben teljesen megfelel Aris- tide Briand elgondolásának is — hogy az európai konföderációnak szigorúan tartózkodnia kell minden olyan akciótól, de még az ilyen akciók látszatától is, melyeket úgy lehetne értelmezni, hogy ezek egy másik népcsoport (a szovjetek, Amerika vagy Azsia) ellen irányulnak.

Különösen Anglia fektet nagy súlyt erre a pontra a maga ideiglenes és rendkívül óvatosan megfogalmazott válszában és a francia memorandum megalkotói meglehetősen vehetik tudomásul ebből az állásfoglalásból a maguk eredeti álláspontjának igazolá- sát.

Több ország — de korántsem a többség — foglalt állást ama terv mellett, mely szerint az európai konföderációba be kellene vonni azokat az európai ál- lamokat is, melyek nem tagjai a Népszövetségnek.

Ebben a kérdésben világosságot kell teremteni: ha tényleg a Népszövetség

venné kezébe a dolgok intézését, nehéz elképzelni, hogy hogyan lehetnének az európai konföderáció aktív tagjaivá az itt aposztrofált államok. Oroszország, mely a neki felkínált népszövetségi tagságot visszautasította és Törökország, mely sohasem jelentkezett taggal a Népszövetségbe? Ha ennek a két államnak a közreműködését kívánjuk, akkor szükséges, hogy az európai orga- nizáció teljesen különválasztva maradjon a Népszövetségtől. Ez persze nem zárna ki, hogy a két államszervezet szoros összeköttetésben maradjon egy- mással.

Ha az ember eltekint a formalitások- tól és a dolgok lényegét vizsgálja, rá kell jönnie, hogy a különböző válaszo- kat két nagy csoportra lehet osztani.

Az első csoport véleménye szerint Európának szüksége van arra, hogy gazdaságilag magához térjen. Ez a csoport az európai államok politikai szö- vetkezését a jelenlegi status quo fenntartásával kívánja és szükségesnek tartja a status quo érinthetlenségének kimondását is. Ezt a véleményt osztják azok az államok, amelyek győztesen kerültek ki a világháborúból (Olaszország kivételével) és az újonnan alakult államok.

A másik csoport, melybe a leggyőzött államok és Olaszország tartoznak, úgy találja, hogy az európai államok jelen- legi határai a népek közeledésének út- jában állanak.

A két csoport között közvetítő állás- pontot foglalnak el az egykori semleges országok, melyek azt kívánják, hogy Európa tartózkodjon a tulságosan ége- to kérdések szőnyegre hozatalától, mert ezek még egy sem érteket a megoldás- ra. En ugy találom, hogy a viták, me- lyek ezek felett a kérdések felett indul- tak meg, egy kissé gyermekesek. Elte- kintve Olaszország magatartásától, amelyet teljesen individuálisan kell megítélni, a fentebb említett csoportok állásfoglalása senki számára sem jelent- het meglepetést. Ezek a nézetek oly mélyen gyökereznek a népekben, hogy egyáltalában nem esodálatos, hogy most, amikor rendkívül nagy horderejű kérdésekben kell dönteni, az egyes kor- mányok szükségesnek tartották, hogy régen hangoztatott álláspontjukat új- lag leszógezzék.

Ha az európai konferencia ennek a kérdésnek tárgyalásába bocsátkozna, nem fog hasznos munkát végezhetni. Briand tervezetének szelleme azt a célt tűzte maga elé, hogy a gazdasági vi- szonyokat addig a pontig kell feljavi- tani, amíg a politikai problémák el- vesztik élüket. A módszer megfordítá- sának nem lenne értelme.

Egyébként pedig a Népszövetség eléggé ad szöszéket az új szerződés- ek és a revízió barátainak. Ezt az előjogot nem is szabad elvenni a Népszövetség- től.

Egyébként pedig egyre világosabban látszik, hogy a francia-német megértés az európai együttműködés próbaköve, de egyben alapja is. Már több ízben felsoroltam az okokat, melyek kétség- telenné teszik, hogy Németország szá- mára előnyösebb, ha Franciaország barátságát keresi, mintha olyan vállal- kozásokba bocsátkozik, amelyeknek éle Franciaország ellen van irányítva. Meg vagyok győződve arról, hogy az együtt- működés politikája úgy Németország, mint Olaszország számára csak előny- ket jelenthet. Franciaország szomszéd- dainak vállat nehéz gazdasági problé- mák nyomják. E problémák között egy- sines, melynek megoldását egy általá- nos európai közeledés legalább is meg- ne könnyítené. A helyzet szerencsére úgy alakult, hogy az összes államok részt fognak venni a Briand által indít- ványozott megbeszélésben, mely oly nagy koncepciója, hogy nincs elődje Európa történetében.

A résztvevő nemzetek sorából Anglia sem fog hiányozni. S remélni lehet azt is, hogy Németország is elég bölcs lesz még a tárgyalások megkezdése előtt megejtteni új választásait.

A bukaresti posta két bolgár tisztviselője eladta Oroszországnak az ország telefon- és táviróhálózatáról szóló titkos tabellát

Bucuresti—Bukarest, július 29. A „Cuvantul“ közli, hogy a bukaresti postagazgatóságnál szennációs felfe- dezést tettek. Az igazgatóságnak szük- sége volt az ország összes telefon- és táviróhálózatának tabellájára, kide- rült azonban, hogy ez az irattárból eltűnt. Azonnal megindult a nyomozás, az állambiztonsági közegek őrizet-

Restaurant NÓTA

Értesitem a n. é. utazó közönséget, hogy meg- deglőmet Strada Dubalarilor (volt Timár- utca) 7 sz. alatt (a főpostával szemben levő Szama- menti utca) nyitottam meg.

Kitűnő konyha. — Olcsó árak. — Pontos szolgálat. — Koszt kihordásra is kapható. Esküvőket vállalok. Restaurant NÓTA

Az R. 100, a világ leggyorsabb óriás- léghajója elindult kanadai útjára

A léghajó 70 óra alatt akarja megtenni a Cardington és Montreal közötti 2142 mérföldes utat

London, július 29. Az R. 100 óriás- léghajó ma hajnalban 3 óra 45 perckor felszállt a cardingtoni repülőtérre a kanadai utra, Montrealba. Az ut 3242 mérföld. A léghajó 30 tonna üzem- anyagot és öt napra élelmiszert vitt magával, noha az ut nem fog tovább tartani, mint három napot. A lapok a startról írott cikkekben hangoztatják, hogy az R. 100 a világ leggyorsabb légi járműve, mert átlagos sebessége meghaladja a 81 és fél mérföldet óránként. Az óriásléghajó hossza 709, szélessége átmérője 131, magassági diametere 133 láb. Hat Rolls-Roys Kondor-motorja összesen 3900 lóerőt képvisel.

Lord Thompson légügyi miniszter a start után búcsúüzenetet intézett a léghajó parancsnokához, melyben annak a reményének adott kifejezést, hogy az R. 100 léghajó sikeres amerikai útja új fejezetet nyit a birodalom egyes ré-

szei közötti összeköttetések terén.

A rugbi rádióállomás a start után öt óra múlva összeköttetést létesített léghajó rádiójával. A léghajóról közö- ték, hogy minden rendben van és a utat program szerint folytatják.

Az angol meteorológiai intézet prognózisai szerint a szigetektől ny- gatra eső tengerrész felett elég kedvező időjárás uralkodik s így remény van arra, hogy az ut első szakaszán a léghajónak nem kell viharzónákat kerü- getnie.

London, július 29. A léghajó átrepült Észak-Irország felett s valószínű, hogy a 3242 mérföldes utat 70 óra alatt megteszi. Az összes angol, kanadai és egyesült-államokbeli meteorológiai áll- mások és az utvonalon haladó hajó- rádióállomásai érintkezést keresnek a léghajóval, hogy elláthassák időjárás- jelentésekkel.

Thomas Tichle angol mérnök hajnali boxpárba egy budapesti korcs- mában

A budapesti angol mérnök boxpárba vitt a rendőrökkel, akik kénytelenek voltak megköttözve előállítani a főkapitányságra

Budapest, július 29. Kinos és kelle- metlen incidens központjába került va- sárnap hajnalban Thomas Tichle angol mérnök, egy gyár budapesti telepének egyik alkalmazottja.

Az angol mérnök már hosszabb idő óta Budapesten él. A feleségével együtt a Rákoczi ut 75. számú házban lakik. Thomas Tichle vasárnap hajnalban há- rom óra tájban betért feleségével a Rot tenbiller utcában lévő Makkhetes vendéglőbe. A házaspár evett és iddoggált. A Makkhetesben ebben az időben meglehetősen nagy a forgalom. Teljesen pontosan nem lehet tisztázni, hogy mi történt, de a személyzet udvariasan esendre kérte az angol mérnököt, aki állítólag tulságosan hangosan viselkedett. Már-már úgy látszott, hogy botrány ke- rekedik, mire a vendéglős rendőrt hi- vatott. Az angol mérnök, aki nem tud magyarul, a rendőr láttára még jobban felbőszült. Boxállásba helyezkedett és a rendőr felé sújtott az öklével. Thomas

Tichle előbb csillapítani igyekeztek, de amikor csak nem hagyta abba a boxpár- bajt, végül még egy rendőrt hívtak, akik azután keten is csak nagynehezen tudták megfékezni a boxoló angol mér- nököt. Thomas Tichle olyan botrányo- san viselkedett, hogy a rendőrök végül kénytelenek voltak összekötözni a kezét, azután autóba ültették és a főka- pitányságra vitték. A főkapitányságra a rendőrorvos megállapította, hogy nagymértékben ittas. A rendőrségen ki- sem hallgatták, tekintettel voltak arra, hogy italos és ezért a feleségével együtt egy detektív a lakására kísérte.

Thomas Tichle vasárnap délből meg- jelent a rendőrségen, ahol egy angolul beszélő rendőrtisztviselő röviden meg- hallgatta őt, de hivatalos angol tolmács- útján fogják kihallgatni.

A mérnök és felesége a házbeli szomszédjaiknak elmondották, hogy Thomas Tichle nem rendezett botrányt, hanem az eset úgy történt, hogy a szomszéd- asztalnál ülő társaság egyik tagja sűrű- megjegyzést tett a feleségére, ő ezután felháborodott és felelősségre vonta az illetőt.

Thomas Tichle ellen a rendőrök bá- ralmazásért hatósági közeg elleni erőszak miatt indult meg az eljárás.

— Senkit sem engednek Woldemaras közelébe. Berlinből jelentik: Kowno-ban Woldemaras hiveinek ártalmatlan- tételé továbbra is folyamatban van. Ma is nyolc letartóztatás történt. Kre- tingában ma a Woldemarast megláto- gatni akaró újságírókat nem engedték be a bukott diktátorhoz, aki most igen szigorú őrizet alatt van.

Ne mulassza el

14 napig tartó 20%-os nyári vásár kihasználását a

„Harisnyaház“-ban

CLUJ, Calea Regeie Ferdinand 29.

(Kis hid mellett)

Gyári lerakat!

Szeptem- pén kerü- lásra Al- miniszt- löine

(Az első oldal)

rá, akkor Dánia kísérszembesít Dr. Fildan Em- továbbá, hogy a házbán megtörté eredményéről egy is készített, amit deni az igazságú — Máramaros mor, — folytat- tani válságos idő- gebben, a román gyűlölködtek egy egyetértésben elt- tott gyűlöletet k- kat megadással utalásukban nyújtottak egym- A gyűlöletet m- zsidók ellen, aki- ziaja természetet látja a helyzetet- ságban.

Hog

— Borsán egy- jesen helyreállo- nem történt az- reláthatólag nem- mor irtózatos m- a románok és a- mor gazdasági- hogy első felad- tottának.

A tíz keletke- kijelentette, ho- nem lehetett ta- togatás történt- megállapítani, helyen ütött ki- hírenél is gyors- tüz alkalmával- Borsától hét k- származó elége- láltak. Csak az- amelyeknek te-

A legújabb- ügyész nem a- a vizsgálatnak- te azonban, ho- várhatók a kö-

Rö- gá-

Bucuresti— Uj Kelet tudt- galóbiró tegn- kihallgatások- merénylet ügy- tásokról hívat- ki, de hir sze- sikerült még- részleteit felo- nyomozást rö- valamint bü- sát már az- fogja az ilfo-

Ujabb jelen- galóbiró kiha- mán diákok, fogtak el, am- laira a mac- tes perbe fog- totta ki.

Puca a viz- másában arr- katesomagok- ta, akinek ne- hallgatása u- lábra bocsát- folytatják el-

Beza revo- közölg a n- produktált u- verszakértők- revolver egy- amelyet mo- lomban egy- egyetlen ka- nálják. A- egy olyan- már a hábo- ver és azóta-

— FEG- LER ES- ZOTT! M-

a nemzeti- lasztási h- programot- választások- dik az öss- szociáldem- ezek a p- életbelépte- tartanak f-

Szerda, 1930 július 30.

Szeptember közepén kerül főtárgyalásra Angheliescu alminiszter merényletinek ügye

(Az első oldali cikk folytatása)

rá, akkor Dánilát is Szigetre fogják kísérni szembesítés végett.
Dr. Fildan Emil főügyész elmondotta továbbá, hogy a letartóztatottak a fogházban megtörték. Az eddigi vizsgálat eredményéről egyébként külön jelentést is készített, amit rövidesen be fog küldeni az igazságügyminiszternek.
— Máramarosban óriási nagy a nyomor, — folytatta a főügyész —, de a mostani válságos időkben éppugy, mint régebben, a román és zsidó szegények nem gyűlöltek egymásra, a lehető legjobb egyetértésben éltek, soha senki nem szított gyűlöletet közöttük. Súlyos sorsukat megadással viselték és az egymásra utaltságukban mindig is segítőkészek nyújtottak egymásnak.
A gyűlöletet mesterségesen szították a zsidók ellen, akiknek felizgatott fantáziája természetesen sokkal súlyosabbnak látja a helyzetet, mint amilyen a valóságban.

Hogyan keletkezett a tűz?

— Borsán egyébként a nyugalom teljesen helyreállt. Semmiféle atrocitás nem történt az utóbbi napokban és előreláthatólag nem is fog történni. A nyomor irtozatos méretű mind a két részen: a románok és a zsidók között. A nyomor gazdasági okainak eltüntetése kell, hogy első feladata legyen az arra hívottaknak.

A tűz keletkezéséről szólva a főügyész kijelentette, hogy semmiféle támpontot nem lehetett találni arra, mintha gyújtogatás történt volna. Azt sem lehetett megállapítani, hogy egyszerre három helyen ütött ki a tűz. A szél még a tűz hírénel is gyorsabb volt és jellemző a tűz alkalmával támadt viharra, hogy Borsától hét kilométerre a községből származó elégett héber bibliai lapokat találtak. Csak azok a házak nem égtek le, amelyeknek tetőzete plébából volt.

A legujabb házkutatásokról a főügyész nem akart nyilatkozni, nehogy a vizsgálatnak élébe vágjon. Kijelentette azonban, hogy újabb letartóztatások várhatók a közeli napokban.

Rövidesen befejezik a vizsgálatot Beza ügyében

Bucuresti—Bukarest, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Stanescu vizsgálóbíró tegnap egész nap folytatta a kihallgatásokat a belügyminisztériumi merénylet ügyében. Az újabb kihallgatásokról hivatalos jelentést nem adtak ki, de a hír szerint a vizsgálatnak nem sikerült még az összeesküvés összes részleteit felderíteni. Ennek ellenére a nyomozást rövidesen lezárják és Beza, valamint büntársai ügyének tárgyalását már az őszi ülészekon tárgyalni fogja az ilfovi törvényszék.

Újabb jelentés szerint Stanescu vizsgálóbíró kihallgatta Puca macedo-román diákot, akit abban a pillanatban fogtak el, amikor a fővárosi házak falaira a macedo-román diákok ismeretes perbe fogott manifestumát ragasztotta ki.

Puca a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaiban arra hivatkozott, hogy a plakátsomagokat egy másik diáktól kapta, akinek nevét nem ismeri. Pucát kihallgatása után a vizsgálóbíró szabadlábra bocsátotta, azonban az eljárást folytatják ellene.

Beza revolverének eredetére vonatkozólag a nyomozás még mindig nem produkált újabb eredményt. A fegyverszakértők megállapították, hogy a revolver egy olyan háborúelőtti model, amelyet most már kereskedelmi forgalomban egyáltalán nem lehet kapni és egyetlen katonai egységnél sem használják. A revolvért tehát Beza csak egy olyan egyéntől szerezhette, akinél már a háború előtt meg volt az a fegyver és azóta őrizte.

— FEGYVERBARÁTSÁG HITLER ÉS A KOMMUNISTÁK KÖZÖTT! Münchenből jelentik: Hitler a nemzeti szocialisták gyűlésén a választási harc tekintetében mondott programot. A nemzeti szocialisták a választásokon a legélesebb harcot kezdi az összes polgári pártokkal és a szociáldemokratákkal szemben is, mert ezek a pártok voltak a Young-terv életbeléptetői. Csak a kommunistákkal tartanak fegyverbarátságot.

Ma alakul meg a Morgan-koncessziós telefon-társaság

Az igazgatóságba négy tagot a Morgan, négy tagot a román érdekeltségek neveznek be

Bucuresti—Bukarest, július 29. Ma vagy legkésőbb holnap alakul meg a telefontársaság, amely a Morgan-féle koncessziót fogja kiaknázni. A társaság igazgatóságába a Morgan-csoport négy tagot delegál és ugyanennyit küldenek

be az érdekelt román tőke részéről is éspedig a Marmorosch, a Chrissoveloni és a Banca de Credit egy-egy megbízottja és Pantazzi ügyvéd, mint jogtanácsos, lesznek a román igazgatóság

tagok. Október 1-ig megtörténik a társaság jogi elismerése is és akkor fogják megválasztani az új vezérigazgatót, valószínűleg Filipescu Grigore személyében.

Négy halottja és tíz súlyos sebesültje van a Konstanca melletti borzalmas vasuti karambolnak

Egy petróleumvonat összeütközött egy tehervonattal és az összeütközés következtében kigyulladt petróleum összeégette a vonat személyzetét

Bucuresti—Bukarest, július 29. Borzalmas vasuti szerencsétlenség történt ma reggel a fetesti—constancai vasútvonalon, Medgidia közelében. Egy petróleumszállító vonat a 196-os kilométerközé mellett összeütközött egy tehervonattal. Az összeütközés ereje rendkívül heves volt, a két mozdony összetört, 20 vasuti kocsit egymásra torlódva kigyulladt. Hamarosan

segélyvonatokat küldtek a helyszínére, amelyek megkezdték a mentési munkálatokat. A romok között 4 halottat találtak: Danila Enache vonatvezetőt, Neagu, Untanu és Florea fékezőt. Haldokolnak Anton mozdonyvezető és Colteanu fűtő. A vasuti személyzet többi tagjai is megsebesültek. A kiküldött vizsgálóbizottság megállapította, hogy egy Bratianu nevű forgal-

mi tiszt, valamint egy medgidiai vasuti altiszt bűnösök, mert elmulasztották a tehervonatot visszatartani, holott a peróleumvonat elindulása jelezve volt. Mindkettőt letartóztatták. A pályatest többszáz méteren megrongálódott. A személyforgalmat a vonalon átszállással tartják fenn, a teherforgalom egyelőre szünetelő állapotban. A kár több millió.

Tízezer katonát koncentrált Anglia a Szezei csatorna védelmére

Egyiptomban is megkezdődött az indiaihoz hasonló engedetlenség

London, július 29. Az egyiptomi nemzeti forrongás egyre több hasonlatosságot mutat az indiai non-cooperation mozgalommal, amely gazdasági téren akarja megtörni az angol uralmat. Az egyiptomi fegyveres zavargások nem hozták meg a nacionalisták számára a kívánt eredményeket, mert az angol csapatok kiméltlenül vérbefojtottak minden rendbontási kísérletet. Nahas pasa, az egyiptomi nacionalisták vezére már hetek óta készíti elő a polgári engedetlenség megkezdését.

Kairóból jelentik, hogy az egyip-

tomi nacionalisták körében nagy izgalmat keltett lapjaik elkobzása, melyekben közölték Nahas pasának az adók megtagadására és a polgári engedetlenség megkezdésére szóló felhívását. A nacionalisták több városban röpecdülákon és plakátokon nyomatatták ki a felhívást és igyekeztek minél szélesebb körben terjeszteni. A hatóságok a plakátokat leszedették s a röpecdülák osztogatóit őrizetbe vették. A hangulat izgatott. Közlekedésről nagyrányú tüntetések várhatók, amelyek a kormány erős kézzel leszerelni kíván, de összeütközések nélkül ez alig

ha fog sikerülni.

Kairóban nyilvánosságra hozták a zavargások legújabb veszteséglistáját. Eszerint július 15. óta a zavargásokban 26 ember vesztette életét, a rendőrök közül 279, a zavargók soraiból 204 sebesültet számláltak össze.

A Szezei csatorna védelmére csapatmegerősítések érkeztek s a haderő most már meghaladja a tízezer embert. Az egyiptomi kikötőkben angol hadihajók horgonyoznak és biztosítani igyekeznek az angol alattvalók személyi és vagyonbiztonságát.

Megkezdődött az elpusztult olasz területek ujjáépítése, amelyeken újabb földrengés szántott végig

Megérkeztek az építési anyagok az elpusztult vidékre

Róma, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész világ felfigyelt az olasz diktátor ama kijelentésére, amelyet a földrengés-sújtotta vidékek lakosságát tett. Mussolini kijelentette, hogy sem belföldön, sem külföldön nem engedélyez gyűjtést a földrengés károsultjai számára, mert az összes károkat a fasiszta állam maga fogja megtéríteni, amely kötelességének tartja, hogy az elpusztított városokat a legrövidebb időn belül újra felépítse. Ugyilátszik Mussolini ura marad szavának, legalább is arra vall az a római távirat, mely közli, hogy alig néhány nappal a katasztrófa után

már megindultak az ujjáépítési munkálatok.

Az elpusztított délolaszországi területek az első építési anyagszállítmányok megérkeztek s tegnap már megkezdtek egyes községekben az új házak építését. A községek legnagyobb részében a közlekedési utakat rendbehozták és a földművesek a legtöbb helyen munkába álltak, hogy betakarítsák a termést.

A nápolyi földrengésjelző intézet igazgatójának szakvéleménye szerint a katasztrófát a középső Appennineken előforduló talajmozgás és az ennek következtében támadt hatalmas hasa-

dékok idézték fel.

Amilyen öröndetes az a hír, hogy az ujjáépítési munkálatok megkezdődtek s ezáltal ismét megindul a termelő munka a katasztrófa-sújtotta vidéken, éppannyira elszomorító az a jelentés, amely arról számol be, hogy a veszély még nem mult el teljesen. Római távirat szerint a földrengés-sújtotta területen ma éjszaka újra erősebb földrengések voltak érezhetők. Károk ez-uttal nincsenek. A lakosság izgatott és a legtöbb helyen újra a szabadban tölti az éjszakákat.

Nincsen kizárva, hogy az újabb földrengés arra fogja indítani a hatóságokat, hogy az ujjáépítési munkálatokat halasszák el mindaddig, amíg a geológusok meg nem állapítják, hogy a veszély már elmúlt.

— Mária királyné Innsbruckban. Bécsből jelentik: Mária román királyné és leányai, Mária jugoszláv királyné és Ileana hercegnő ma Innsbruckba érkeztek.

Frankfurt am Main — Jüdisches Knaben-Institut

Tel. Zepp. 55595. — Gegründet 1900. — Trutz 47. — Direktor: P. Klibansky

Gründliche, wissenschaftliche Ausbildung im jüdischen, in fremden Sprachen und Handelsfachern. Vorbereitungs-kurse zu Aufnahmeprüfungen für alle höheren Schulen.

Jahre können gewonnen werden!

Gewissenhafte Überwachung, beste, streng rituelle Verpflegung der Zöglinge. — Herrliche Villa mit allen modernen Komfort.

Stets gute Resultate. Allererste Referenzen auch in Sighet bei Abraham Herz Kovits, Grossindustrieller

A Timișcana elherdált 260 milliója körül változatlanul folyik az élet-halálharc a vád és védelem között

Az ügyész és a védő álláspontja a Timișcana letartóztatott igazgatóinak ügyében

Timisoara—Temesvár, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Három hete annak, hogy a temesvári törvényszék Popescu tanácsa kihirdette a letartóztatási végzést a botrányos körülmények között fizetésképtelenné lett Timișcana bank vezére, Oprea Joan kereskedelmi és iparkamarai elnök és Arzenovici Gyula kormánybiztos ellen. A bánsági közvéleménye még ma sem ocsudott fel a szenzáció hatásából, amely öngyilkossági és gyilkossági kísérlettel volt tarkítva s amelynek egyik hőse, Arzenovici kormánybiztos, az ügyészségi fogház lakója míg Oprea Joan, akinek ideje volt mérget is inni, a bánáti szanatóriumban szorongva gondolt teljes felépülésére, hiszen a szanatóriumi szobából elkerülhetetlenül a börtönbe visz az út. A Timișcana bank a város, az amerikai románok és rengeteg nagy és kishitelező 260 millióját herdálta el és e horribilis összeg körül változatlanul folyik a harc a vád és védelem között. A hivatalos rendőrségi és ügyészségi vizsgálat mellett egész halom amatőr magánnyomozó keresi a vád vagy a védelem számára az újabb dokumentumokat s ezek a gombamódra szaporodó újabb adatok még csak jobban összekuszálják ezt az amúgy is zavaros ügyet.

Csalás, okirathamisítás és hűtlen kezelés

Az ügyészség részéről Mihailescu vezetőügyész végez emberfeletti munkát, hogy a bonyolódott ügy összes szárait kibogozza. Eppen ezért hozzáfordultunk azzal a kérdéssel, hogy a vádnak milyen adatokat sikerült eddig produkálni a fizetésképtelenségbe jutott bank igazgatói ellen.

Mihailescu ügyész nem szívesen nyilatkozott az ügyről.

— Nem mondhatok újat — mondotta, — Különböző is ügyész vagyok és nem lehet az a feladatomban, hogy az újságok hasábjain keresztül hangoljam a közvéleményt a vád oldalára.

Szívesen beletekintést enged azonban az ügy irataiba, amelyekből kiderül, hogy csalással, sikkasztással, okirathamisítással és hűtlen kezeléssel vádolják a két bankigazgatót, akik a vád hozzávetőleges számításai szerint mintegy 40 millióval károsították meg a bankot, amely összességben 25 millió Oprea, 15 millió pedig Arzenovici lelkiismeretét terheli. Ezenkívül Opreát gyilkossági kísérlettel is vádolják, mert revolvért emelt az ügyészre, akinek egyetlen szerencséje az volt, hogy a fegyver csütörtököt mondott.

Mit mond a védelem?

Az ügyészségről való távozásunk után dr. Bardossy Augusztin nemzeti-paraszti párti szenátor, Oprea Joan védőügyvédjét kerestük fel, aki szenátori késszólással adja elő a védelem álláspontját.

— Nagy hibák történtek az egész vonalon. Anélkül, hogy kritizálnám a bíróság ténykedését, arra a megállapításra szorítkozom, hogy lehetetlen védelem, Oprea ellen olyan vádpontokat emelni, hogy csalás, sikkasztás, elkövetett okirathamisítás. Ezekre a vádpontokra semmilyen bizonyíték nincs.

Oprea a liberális politika áldozata

Ellenfelei tették tönkre. S itt elsősorban az úgynevezett georgistákra gondolok, akik közül különösen Costea Gyula volt liberális prefektus, a Vintila-frakció kizárt tagja, egyébként a Timișcana részvényese esküdt ellensége Opreának, mert Opreának, mint vezetőnek, egészen érthetően szerepe volt Costea kizárásában. S mikor Costea tehát, mint a bank fő részvényese, állandóan feljelenéseket tett az ügyészségen a bank régi ügyvezetősége, vagyis Oprea ellen is, nem a részvényesek miatt, hanem politikai okok miatt tette ezt.

Legfeljebb hűtlen kezeléssel lehet szó

— Szenátor ur — kérdezzük — Ön teljesen ártatlannak tartja védenőt? — Csalás, okirathamisítás és sikkasztás ténye — mondja néhány perces gondolkodás után — nem forog fenn az Oprea János esetében. Ha lehet valamiről szó, akkor ez csak hűtlen kezelés lehet s ezen a címen legfeljebb a bank, mint Oprea volt munkaadója, tehetőtt volna

feljelentést. Már pedig a bank volt alkalmazottja, Oprea ellen semmilyen néven nevezendő feljelentést nem tett s így önmagából következik, hogy a fennálló törvények értelmében Oprea ártatlan s szabadon kell bocsátani.

Még elmentünk a Bánáti Szanatóriumba is. Itt fekszik Oprea Joan, az előzetes letartóztatás alá helyezett volt bankvezér, kereskedelmi és iparkamarai elnök, bánsági notabilitás, aki egyszerű, falusi görögkeleti parochián kezdte meg pályafutását s mint egy fénylő meteor ragyogott a bánáti égen a letartóztatásig. És most, amikor szédítő magasságból zuhant le, nem engedte meg neki, hogy kis méregüvegecskével, melynek tartalmát megitta s a revolverrel, melyet ugyan az ügyészre fogott, de mégis magával akart végezni, valóban önhalált okozza s ezzel a mártírum megnyerésével az őt maga szomorú napok elé néző

életére is pontot tegyen.

Stai! In numele legii!

Az első emeleten egy külön számozatlan nagy szobában lakik Oprea. A legutóbb, két héttel ezelőtt láttuk Opreát, betegszobájában megtartott törvényszéki tárgyaláson. Már ép helyben vagyunk, már ép be szeretnénk nyitni a beteghez, amikor valahonnan az ajtó szögelléséből előkerül a puskás börtönőr s a fülünkbe sítja:

— Stai domnule! In numele legii!... Állj uram! A törvény nevében ide tilos a belépés! Ez itt fogház, itt fekszik aresztatul domnule Oprea.

Szomorú valóság: a szanatórium egyik betegszobája fogházzá formálódott s itt fekszik Oprea, egy nagyra ivelő súlyos egyéniség szomorú árnyéka.

(f. m.)

A közlekedésügyi minisztérium elkészült az új vasuti tarifával

Bucuresti—Bukarest, július 29. A közlekedésügyi minisztériumban tegnap befejezték az új vasuti tarifának az összeállítását. A tarifa a kormány gazdasági delegációjának mai ülésén

kerül megerősítésre és szeptember elsejéig fog életbelépni. A gabonaszállítási kedvezményeket azonban már augusztus 15-vel hatályba léptetik.

Mégis vissza kell fizessék az averescanus képviselők az előre felvett napidijukat

Cluj—Kolozsvár, július 29. A pénzügyigazgatóságokhoz a pénzügyminisztériumtól érkező rendelet érkezett, amely sokat vitatott ügyben tartalmazott utasítást. Emlékeztet még, hogy Averescu marsall kormányra 1927 nyarán, a parlament nyári szünete alatt mondott le. A lemondás után ideiglenes Stirbey-kormány került az ország élére, majd, amikor a liberálisok vették át a kormányt, Bratianu Vintila pénzügyminiszteri minőségben utasította az összes pénzügyigazgatóságokat, hogy azoktól a kamarai és szenátusi tagoktól, akik az Averescu-kormány idején kerültek a törvényhozásba, a nyári szünetre előre felvett fizetéseket köztartozás módjára hajtsák be. A pénzügyigazgatóság foglaltságát is eszközölt, majd az érdekeltek a végrehajtás feloldása ellen pert tettek

folyamatba.

Az ország itélőtáblái azonban különböző álláspontot foglaltak el, úgy, hogy a semmitörzők egyenesen tanácsa foglalkozott a kérdéssel. A semmitörzők kimondotta, hogy a volt képviselők és szenátorok köztartozás módjára tartoznak visszafizetni a felvett képviselői díjakat. Megállapította azt is, hogy az olyan illetmény, amelyért munkát nem végeznek, nem vehető fel, az érdekeltek pedig a parlament feloszlása percében megszüntek képviselőnek lenni. A pénzügyminisztérium pedig jogosult közvetlen uton, a törvénykezési eljárás mellőzésével a kifizetett képviselői illetményeket behajtani. Ezzel egy évek óta tartó ügy nyert befejezést és a volt averescanus-parlament tagjainak a már felvett illetményeket vissza kell fizetniük.

Hány katonája van az orosz szovjetnek és a fasiszta Olaszországnak

A Népszövetség évkönyvének érdekes adatai — Hány tagja van a kínai hadseregnek?

Genf, július 29. A Népszövetség hat év óta évről-évre hatvanegy állam katonai szervezetének statisztikáját közli. Az 1200 oldalas kötet ugyszólván tükörképe a fegyverben álló világnak. Ezidén ez az évkönyv bővült a szovjetországi hadsereg adataival.

Megtudjuk ebből, hogy a szovjet-unió hadseregszervezete, az állandó hadsereg és a milícia együttműködésének alapelvein épült föl. Az állandó szovjet-hadsereg káderei 562.000 ember befogadására alkalmasak. A birodalom ujone-kontingense 1.200.000 ember. A katonai szolgálatra alkalmasnak kivonása után 800.000 hadkötelees marad. Ezek közül

200 ezret a területiális formációk. A 200 ezret a területiális formációk. A fennmaradó 340 ezret a hadseregen kívül képezik ki. 4500 centumban 842.000 ember átmeneti kiképzést kap. A hadsereg feloszlik: szárazföldi, tengeri és légi haderőkre. Honvédelmi célokra csak is munkásokat vesznek igénybe. Akik nem a munkásosztályhoz tartoznak, külön adót fizetnek és háboruban speciális keretekben szolgálnak.

Politikai hadi-egységek

A hadsereg maga állandó káderekből és szárazföldi milícia-egységekből tevődik össze. Minden területiális egység

Mindenféle gyümölcsöt

(hullottat is) Farkas Lajos és Fia-cég gyümölcs és bor-párlat főzdéje
CLUJ, Strad Paris 45. sz. Telefonszám 9-34.

állandó és mozgó egységekből áll. Minden katonát tartozik egy bizonyos időre az állandó hadseregben eltölteni. A hadsereg főnöke a flotta és szárazföldi katonaság népbiztos. Ugyancsak ő elnök a forradalmi katonai tanácsnak. Alája tartoznak többek között: a hadsereg vezérkara, a főigazgatóság és a politikai igazgatóság. A legfőbb katonai parancsnokot a népbiztosok tanácsa nevezi ki. A vezérkari főnököt viszont a forradalmi katonai tanács választja. Ugyanez a tanács nevezi ki a vezérkari főnök mellett a hadügyi megbízottat. A forradalmi katonai tanács politikai direktója vezeti a hadsereg politikai munkáját, ő illetékes arra, hogy politikai kérdéseket alakítson, hogy a politikai sajtót ellenőrizze, hogy katonai propagandát szervezzen meg a lakosság között stb. Ezenkívül az egyes hadtestek mellett politikai titkárságok működnek, akik kizárólag a rekrutáltak politikai kiképzésével foglalkoznak.

Öt éves szolgálat

Békeidőben a vörös-hadsereg feloszlik: gyalogos csapatokra, kiképzési osztályokra, segédcsapatokra és speciális szolgálatot végző egységekre. A segédcsapatok katonai szolgálatra alkalmasokból állanak ugyan, minthogy azonban a polgári osztályokhoz tartoznak, nem lehetnek rendes tagjai a hadseregnek. A politikai direktió alá tartozó csapatok főleg kiszolgált önkéntesekből állanak. Ezeknek saját vezérkaruk van. Az ország védelmének munkájában, nevezetesen a szükséges iparágakban való közreműködésben nagy szerepet visz az „Osoaviachim” nevű szövetség, amely ötmillió tagot számlál. Az összes tizenkilenc éves fiatalemberek két hónapos előkészítő tanfolyamot végeznek. Huszonegy éves korukban kezdődik az öt éves aktív katonai szolgálat. Ezután harmincnégy éves korukig az első, negyven éves korukig pedig a második tartalék tagjai. A felső műszaki iskolák tanulói két hónapos magasabb katonai kiképzést nyernek. A parancsnokló személyek kiképzését akadémiák és katonai iskolák szolgálják. A vörös-hadsereg tényleges hadereje 1924 óta 592 ezer ember.

A kínai hadsereg

Az évkönyv érdekesebb részei még a kínai hadseregről szóló néhány adat. Ez a hadsereg száztíz hadosztályból áll, 100 ezer tiszttel, másfélmillió katonával, 400 csendőrtiszttel, négyezer csendőrral. A nemzetközi kínai hadseregben önkéntes szolgálat van, bár bizonyos provinciákban soroznak is. A katonák három évig szolgálnak, azután tartalékba mennek át, ez azonban nem tart, csak három évig, miközben egy hónapi fegyvergyakorlatra hívják be. Azután minden két évben van egy hónapi fegyvergyakorlatuk.

Az olasz milícia

Sajátos katonai szervezet az olasz önkéntes milícia, amely szervesen a hadsereghez tartozik. Békében a miniszterelnök rendelkezésére áll az ország, vagy a koloniák belső békéjének fenntartására. Háborúban azonban a milícia fölött is a hadügyminisztérium rendelkezik. Állandó feladata többek között az ifjúság katonai előkészítése. Speciális szervezetei: a vasuti milícia, amelynek tizennégy legiója a pályaudvarok és vasutak rendjének fenntartásáról gondoskodik, a kikötő milíciaja, a posta és táviróhivatalok milíciaja, az erdészet milíciaja és végül az uccák milíciaja. A milícia főparancsnokság alatt áll, csoportokba és légió-parancsnokságokba oszlik. Tizenhét-től ötvenéves korig szolgálhatnak a miliciában, tisztjeiket a hadsereg és a tengerészet szolgáltatja. Kontingensük ke-reken 361 ezer ember.

— AMERIKÁBAN HÖHULLAM

— AUSZTRÁLIÁBAN HAVAZIK

Londonból jelentik: Newyorkból jelentik, hogy a keleti partvidéken átmeneti enyhülés után újra teljes erővel fellépett a höhullám. A hőmérséklet mindenütt 40 fokon felüli hőmérsékletet mutat, de mértek 43 fokot is. A szárazság tovább tart s a növényzet a földeken az óriási hőségben és szárazságban teljesen kiégett. Ezzel szemben a Press Association jelenti az újzealandi Wellingtonból, hogy Újzealand egész területén szokatlanul alacsonyra szállott alá a hőmérséklet és félnapja havazik, amire akár az északi, akár a déli szigeten 30 év óta nem volt példa. Sok helyütt —7 fok Celsius is mértek. A fagy nagy károkat okoz.

HARMIK MEGJELENT KÖNYVEK MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVTÁRÁBAN.

Politikánál

A borsai tü

Cluj—Kolozsvár, Kelet tudósítójától). Len merénylet, amely reilor Romani az orrenciától való tüntetés és konferenciához lével a zsidó egységalkövetett, érthető mottó ki az ország egy nyéből. Az Unione egy próbálja igazolapjában, a Curierul nevetésesebb ragalim zsidó parlamenten Klpedig dr. Fischer Jól a lap szerint nem tetés segédkezett a korügy eltussolásában. Annnyira nevetésese mük ezek a vádak, kellene méltatni azoBorsáról és a szerenról volna és, akiknea ezt a csunya poliAnnál rosszindulatul

A központ

A borsai tüzkárosul alakult központi lésésen behatóan fogamadásokkal és tanáenyeképpen a követésötöta ki: A borsai tüzkáro központi bizottság tesült azokról a ráamelyek a Curierul karesti zsidó lapbzfesf képviselő urnakörül tanusított másolatban megjelentlyen sajnálja, hogyról, a borsai segélyvőjáról ilyen tendé hírek napvilágot lá

Mit m

Kérdést intéztünk d z, a Curierul Israe amadásokra vonatko zsef a következőket — A Curierul Israe aban a cikkek egész bözö támadásokkal onak ugyszólván e van támadó gyan z azonban, hogy va itást is tartalmazn lalkozni az UER e remodorával, sem raelit cikkeiben has rait: ez valóban es rru fényt. Nem sziv gukkal a támadás kérésükre mégis az indit, hogy e em éppen abban a t, amikor máramar egem egy nagyjele it rám, nevezetesen osultak kártérítésé arcoljam és hogy a reallitásban közr aban a Curierul Isra arata — tekintve, encsétlenség ügyét okra használja fel ü jjaépítés célját ve esakis ezért nem le phiszemü közvélemé

A Curierul Israelit két gyanúsítás dor hogy én Moldova szteri igazgatónak vet a borsai helyszí pokban köztétt, Moldovan az én zozott nyilatkozatát hogy nem nyilatko Borsán láttam és ntam a vizsgálat bndkét feltevés közö y minden alapot n

A Moldo Moldovan Valér takhoz nekem sem tak hogy nem azo soha a Moldovan ak helyt nem álló

Politikai zsarolásra akarja felhasználni az Uniunea a borsai szerencsétlenséget

A borsai tüzkárosultakat segélyező központi bizottság megbélyegzte a Curierul Israelit támadásait. Dr. Fischer József a támadás okairól

Cluj-Kolozsvár, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az a minősíthetetlen merénylet, amelyet az Uniunea Evreilor Romani az országos zsidó konferenciától való tüntető távolmaradásával és a konferenciához intézett perfid levelemmel a zsidó egység és szolidaritás ellen elkövetett, érthető megbotránkozással váltott ki az ország egész zsidó közvéleményéből. Az Uniunea ezen bűnét most meg próbálja igazolni, hogy hivatalos lapjában, a Curierul Israelitben a legnevetesebb rágalmakkal árasztja el a zsidó parlamenti Klub tagjait, főként pedig dr. Fischer József képviselőt, aki a lap szerint nem tette meg kötelességét és segédkezett a kormánynak az egész ügy elzárásában.

Annaira nevetesegek és rosszhiszeműek ezek a vádak, hogy figyelemre se méltatlan azokat, ha nem éppen Borsáról és a szerencsétlen károsultakról volna szó, akiknek bőrére az Uniunea ezt a csunya politikai játékot üzi. Annál rosszindulatubbak ezek a vádak,

A központi segélybizottság megbélyegzi a támadásokat

A borsai tüzkárosultak felszegélyezésére alakult központi bizottság tegnap délután behatárolta foglalkozását azokkal a támadásokkal és tanácskozással, amelyekkel a következő nyilatkozatot készítette ki:

A borsai tüzkárosultakat segélyező központi bizottság megdöbbenéssel értesült azokról a rágalmakról, amelyek a Curierul Israelit című buharos zsidó lapban dr. Fischer József képviselő urnak a borsai tüzvész körül tanúsított magatartásával kapcsolatosan megjelentek. A bizottság mélyen sajnálja, hogy dr. Fischer József, a borsai segélybizottság életrehozásáról ilyen tendenciózus és valótlan hírek napvilágot láttak, amelyek al-

kalmasak arra, hogy az egész akció hátrányosan befolyásolják és politikai célok prédájává tegyék. A bizottság éppen ezért leszögezi, hogy a Curierul Israelitben dr. Fischer József borsai szereplésével kapcsolatban megjelent állítások nem felelnek meg a valóságnak és azokat mélyen elítéli. Egyben megállapítja, hogy dr. Fischer József a borsai ügyben példátlan kötelességtudással és önfeláldozással teljesítette a rá háruló fontos és nehéz feladatot.

A bizottság fel szólít minden jóéremű zsidót, hogy a nagy népi szerencsétlenség hatása alatt testvéri szolidaritásban fogjon össze, egyrészt saját jogai védelmére, másrészt a borsai földönfutók mielőbbi felszegélyezésére.

Mit mond Dr. Fischer József

Kérdést intéztünk dr. Fischer József, a Curierul Israelit-ban ellene tett támadásokra vonatkozólag. Dr. Fischer József a következőket jelentette ki: — A Curierul Israelit július 17-i számban a cikkek egész sorozatában különböző támadásokkal tisztelt meg. A cikkek azonban minden hasábjában van támadó gyanúsítással, anélkül azonban, hogy valamilyen konkrét vádat is tartalmazna. Nem kívánok állkozni az UER e cikkekkel látható remodrával, sem pedig a Curierul Israelit cikkeiben használt brutális teremtés: ez valóban csak rájuk vet szörnyű fényt. Nem szívesen foglalkozom azokkal a támadásokkal sem és ha kérdésekre mégis megteszem, erre az indít, hogy ezek a támadások nem éppen abban az időpontban értek, amikor máramarosi képviselői még egy nagyjelentőségű feladatot látnak rá, nevezetesen, hogy a borsai tüzkárosultak kártérítését a kormánynál követeljem és hogy az elégett község beállítsa a közreműködjem. Van a Curierul Israelit rágalmazási vádjára — tekintve, hogy a borsai szerencsétlenség ügyét politikai támadásokra használja fel ürügyül — magát a bizottság célját veszélyezteti. Ezért az akadémikus ezért nem lesz fölösleges, ha a közvéleményt felvilágosítom.

Két gyanúsítás

A Curierul Israelit rejtett célzásait két gyanúsítás domborodik ki: — hogy én Moldovan Valér erdélyi biztosi igazgatónak nyilatkozatát, hogy a borsai helyszíni kiszállás után a borsai bizottságban kiegészítettem, mi Moldovan az én tanúságomra hivatkozott nyilatkozatában; — hogy én nyilatkoztam arról, ami Borsán láttam és ekként fedezni látnam a vizsgálat hiányosságait. Mindkét feltevés közönséges kitalálás, amely minden alapot nélkülöz.

A Moldovan-nyilatkozat

Moldovan Valér nyilatkozatában az utalásokhoz nekem semmi közöm nincs. Azt hiszem, hogy nem azonosítottam magam a Moldovan Valér nyilatkozatát, hanem helyt nem álló konkluzióval,

ellenkezőleg, többiben nyíltan kijelenttem, hogy a kéresemre elrendelt új vizsgálat bevezetése előtt, mint azután is, hogy a borsai tüzvész ügyében eszközölt vizsgálat nem teljes, továbbá, hogy a máramarosi közvélemény ezt a tüzvészt az antiszemita agitátorok bujtotásának hatására alatt elkövetett büneslekménynek tulajdonítja, egyben felhívtam a hatóságok figyelmét — úgy szóban, mint táviratokban — mind azokra a nyomatókos gyanúokra, amelyek ezen feltevést igazolni látszanak, kérve e gyanúok pontos megvizsgálását.

— Kiténik ez magának Moldovan Valérnak a nyilatkozatából is, melyben szöszörint ezeket mondja:

„Eljött hozzám dr. Fischer képviselő is, aki azon nézetének adott kifejezést, hogy a borsai tüzvész az antiszemita műve és hogy az ügyész által végzett vizsgálat nem teljes.”

— Ez az egész, amit Moldovan ur az én közbenjárásommal kapcsolatban mondott és semmi más.

— Teljesen légből kapott tehát az az állítás, hogy Moldovan állításainak igazolására az én tanúságomra hivatkozott és hogy nyilatkozatát arra alapozta volna.

— Ami pedig a Curierul Israelit különböző cikkeiben bujkáló másik gyanúsítást illeti, ezt is a leghatározottabban vissza kell utasítanom.

Az igazság a vizsgálat körül

— Az én Borsán kifejtett tevékenységemnek nem lehetett célja és nem is volt rendeltetése a tüzvész okainak kivizsgálása. Az én feladatom az volt, hogy a hatóságoktól követeljem a hiányos és felületes vizsgálat kiegészítését, továbbá, hogy gondoskodjam az éhező lakosság legsürgősebb szükségleteinek kielégítéséről és végül — ami a legfontosabb volt — a még mindig fenyegetett lakosság élet- és vagyonbiztonságának biztosításáról olyan csendőri karhatalom kirendelése által, aminő erre a célra szükséges volt. Ugy hiszem, ezt a kötelességemet teljesítettem, legalább is erre mutatnak az ottani lakosság hozzámag intézett számos köszönő levele és maguk az elért eredmények.

De semmiesetre sem vállalhattam magamra a nyomozó hatóságok szerepét, amelyek egyedül vannak hivatva és kötelesek is a vizsgálatot megejteni és egyben egyedül viselik is a felelősséget annak eredményéért, vagy eredménytelenségéért. Biztosíthatok róla mindenkit, hogy ha az újabb bevezetett vizsgálatok sem lesznek kielégítőek, meg fogom találni a módját annak, hogy a mulasztást elkövető hatósági közegek felelősségre vonassanak.

Franciaország ipari vidékein általános sztrájk tört ki a felemelt munkásbiztosítási járulékok miatt

Egyedül Lilleben több mint száz ezer munkás sztrájkol

Páris, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Franciaország ipari vidékein elementáris erővel kirobbant sztrájkmozgalom egyre nagyobb méreteket ölt. Tud valévó, hogy mintegy két héttel ezelőtt a francia parlament új munkásbiztosítótörvényt szavazott meg, amely a járulékok tetemes módon emelte fel. A járulékok felemelése súlyosan érintette a munkaadókat, de még súlyosabban a munkásokat, akik a keresményükből a felét kell fizessék az illetményeknek.

A munkások a rájuk eső többletet a munkaadókra akarták hárítani. Amikor a munkaadók nem voltak hajlandók ezt a többletet vállalni, a munkások egy része sztrájkot proklamált. Előbb Lilleban a textilmunkások hagyták abba a munkát, a sztrájk azonban hamarosan

átterjedt az egész ipari vidékre. A vas- és fémipari munkások, valamint a szénbányászok nyomában csatlakoztak a sztrájkhoz.

Páris, július 29. Ma reggelre Lilleben már több, mint száz ezer munkás sztrájkol. Nagyarányú biztonági intézkedéseket tettek a rend és nyugalom biztosítására.

Rouenban este véres összecsapások voltak sztrájkolók és a rendfenntartó közegek között. Számos sebesült kórházba kellett szállítani, 47 letartóztatás történt. Katonai karhatalom is részt vesz a rend fenntartásában.

Ujabb jelentések szerint a sztrájk átterjedt Dél-Franciaország többi ipari centrumaira is. Sztrájkban állnak Lille, Rouen, Poitier és Toulouse munkásai is.

A nagyváradi kisebbségek kollektive tiltakoznak, hogy a kormány Soós István helyett Pop Romulust erősítette meg az alpolgármesteri székben

Oradea-Mare-Nagyvárad, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Ismeretes, hogy a nagyváradi városi tanács megalkulása alkalmával dr. Soós Istvánt, a Magyar Párt jelöltjét a szavazatok kétharmad többségével alpolgármesterre választották, dr. Pop Romulussal szemben, aki törpe kisebbségben maradt. Az egész város közönségének megrökönyödésére tegnap belügyminiszteri leirat érkezett a városhoz, amely a nagyváradi alpolgármesteri székben nem dr. Soós Istvánt, hanem dr. Pop Romulust erősíti meg.

Ma dr. Hegedüs Nándor magyarpárti képviselő tiltakozó nyilatkozatot tett közzé, amelyben törvénytelennek minősíti a belügyminiszterium intézkedését. A közigazgatási törvény 146-ik paragrafusa értelmében ugyanis dr. Soós Istvánt minden körülmények között meg kellett volna erősítenie állásában. Az az indokolás, hogy állambiztonsági szempontból dr. Soós István megbízhatatlanná

vált, teljesen tarthatatlan. Dr. Soós alelnöke volt két éven át az interimár bizottságnak és ha ezen idő alatt nem esett ilyen szempontból kifogás alá, akkor nagyon furcsa, hogy éppen most vonja meg tőle a kormány a bizalmat. A kormány itthon és a külföldön igéri, hogy a kisebbségek jogai érvényesülni fognak, ám amikor ez igéretet realizálásáról van szó, akkor olyasmi történik, mint dr. Soós esete. A magyar párt törvényellenesnek tartja és méltánytalanul a kormány eljárását.

Nussbaum Sámuel zsidó tanácsos szintén nyilatkozott. Hihetetlennek tartja — ugymond, — ezt az eljárást. A pártja még ma este összeül, hogy ebben az ügyben állást foglaljon.

Egyébként ma este az összes kisebbségi tanácsosok összeülnek és nincs kizárva, hogy dr. Soós István ügyét magukévá téve, esetleg lemondanak mandátumukról.

Mihalache a nemzeti-parasztpárt musceli gyűlésén türelemre intette a párt hiveit és azt ígérte, hogy a kormány fokozatosan meg fogja valósítani programját

Bucuresti-Bukarest, július 29. A című (muscelmegei) nemzeti-parasztpárti szervezet vasárnap kongresszust tartott, amelyen Mihalache földművelésügyi miniszter mondott nagyobb beszédet. A miniszter rámutatott arra, hogy az ország természeti kincsének gazdagságával szemben ríkió ellenét képez a pénzhány. A termés ugyan mennyiségileg, mint minőségileg igen jó amire szükség is van, mert a külföldi csak jó árut vásárol. Foglalkozott a világrizissel, amelynek hatásait súlyosan érezzük, majd a külföldi tőke problémájáról beszélt. A liberális párt hosszú évekig harcolt a külföldi tőke közreműködése ellen és a jelen kormánynak csak hosszas küzdelemmel sikerült eloszlatni a bizalmatlanságot, amelyet a liberálisok állandó fenyegetései még fokoztak. Fokozatosan azonban mégis sikerült be-

kapcsolni a külföldi tőke közreműködését az ország gazdasági vérkeringésébe. A Mezőgazdasági Hitelintézet ügyében Raducanu a végső tárgyalásokat folytatja és hamarosan létrejön ez az intézet.

Nem szabad azonban olyan illúziókat táplálni, hogy egyszerre megoldódnak az összes problémák ennek az intézetnek a felállításával. A miniszter mindamellett meg van győződve, hogy a gazdasági helyzet fokozatosan javulni fog. A kormánynak beható problémáját képezi a kamatok kérdése és ebben az ügyben rövidesen megfelelő intézkedés fog történni.

Beszéde végén Mihalache hangsúlyozta, hogy a kormány kitart a nemzeti-parasztpárt programja mellett és kötelességét mindvégig teljesíteni fogja.

HIREK

AN UJ KELET AN EGYETEMES ERDELYI ES BANSAGI ZSIDOSAG NAPILAPJA.
Főszerkesztő: Dr. Marlon Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő Hotel Imperial
Cikkeink utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A „REPÜLŐ FELHŐ” SZARAZON, VIZEN ES LEVEGŐBEN EGYFORMA BIZTONSÁGGAL HALAD ELŐRE. Londonból jelentik: Robert Holty gazdag kanadai farmernek egyik angol hajógyár repülő-yachtot készített, amely teljes biztonsággal halad előre a tengeren és a levegőben és egy szárazföldre, mint a tengerre leszállhat. A járművet „Repülő felhő”-nek nevezték el. Két, egyenként három száz lóerős motor hajtja. Átlagos sebessége óránként 120 angol mérföld és nyolc utast könnyen szállít vizen, vagy levegőben.

LETARTÓZTATTAK NEWYORKBAN A SZOVJET MISSZIO KÉT VEZETŐJÉT. Newyorból jelentik: A szovjet kereskedelmi misszió két vezetőjét a hatóságok letartóztatták, mert beigazolást nyert, hogy ők irányították az Egyesült Államokban a szovjet propagandáját és ők látták el utasításokkal azt a huszonöt szovjetügynököt is akik néhány nappal ezelőtt őrizetbe kerültek.

BULGARIÁBAN ES AUSZTRIÁBAN KISEBB FÖLDRENGESEK VOLTAK. Szófiából jelentik: Dél-Bulgáriában, Szkolobovo környékén több ízben erős földrengések voltak. Számos ház súlyosan megrongálódott. A lakosság körében pánik támadt s még ma éjszaka is a szabadban táborozva töltötték az éjszakát. Bécsi jelentés szerint Altenmarkt, Eben, Wagren és St. Martin környékén szintén földrengések voltak észlelhetők. Károk nincsenek.

Szarvasmarha kivitel Bulgáriából. Szófiából jelentik: Már megemlékezünk róla, hogy a bolgár földművelésügyi minisztérium az agrárkivitel előmozdítására egy bizottságot küldött ki, mely az elmúlt napokban terjesztette elő javaslatát a szarvasmarha kivitel tárgyában. Ebben a szállítási tarifák és a kiviteli illetékek jelentős mérséklését ajánlja. Továbbá a bolgár szarvasmarha kivitel legreményteljesebb piacaként Görögországot, Egyiptomot és Palesztinát nevezi meg.

Bikszád gyógyfürdő! Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája, nyitva június 1-től. Ivó kúra, inhalatórium. Hidrogén-szulfid gyógyintézet. Szénsavas fürdők. Állandó fürdőorvos. Gyógy- és zenedi nincs. Napi pensio 240 lej-től. Rituális vendéglő. Vasut, posta, távirda helyben. A Bikszádi víz a legjobb égvényes konyhasós savanyúvíz. Borral, vagy gyümölcszörpvel kellemes üdítő ital. Gyomorégést azonnal megszüntet, emésztést elősegít. Prospektust díjtalanul küld a fürdőigazgatóság: Baia-Bicsád, jud. Sătmar.

OROSZ-AMERIKAI GAZDASÁGI HÁBORUSÁG KÉSZÜL. Newyorkból jelentik: Az orosz-amerikai tárgyalások, amelyek napok óta tartottak, hirtelen félbemaradtak. Az Egyesült Államok kereskedői és termelői ugyanis tiltakoztak az ellen, hogy orosz áru jöjjön az Egyesült Államok piacára. Az oroszok erősen nyomják az árakat és ezzel az eddigi munkanélküliség számát is gyarapítanák. Ezenkívül törvényt tiltja, hogy fegyenc munka révén előállított áru importáltsék az Egyesült Államok területére. Minthogy bebizonyított tény, hogy Oroszországban a burzsoáziának egy részét gyári kényszer munkára alkalmazták, már ez okból sem engedhető meg, hogy Amerika kereskedelmi kapcsolatait tartson fenn az Unióval. Az orosz kereskedelmi képviselőt tiltakozott a kormánytól és sérelmezte, hogy az amerikai kikötőkben harminc orosz gőzös vesztelgel áruval megrakodva és a kereskedelmi kormány vonatkozásában kiadni az importengedélyt. Világos választ követel, mert ebben az eljárásban provokációt lát az orosz árubehozatal ellen.

A pénzügyminiszter szigorú rendeletben tiltotta meg a pénzügyi hatóságoknak, hogy haladékokat adjanak az adohátralékokra

Elmozdítják azokat a tisztviselőket, akik nem „matematikai pontossággal” fogják beinkasszálni az adókat

Bucuresti—Bukarest, július 29. A pénzügyminiszter ma egy rendkívül szigorú hangú körrendeletet küldött az összes pénzügyigazgatóságoknak, a melyben kategórikusan megtiltja nekik, hogy adohátralékok kifizetésére haladékokat adjanak. A pénzügyminiszter személyében teszi felelőssé e rendelet végrehajtásáért az illetékes tisztviselőket és azokat, akik a rendelet megszegik, nyomban elmozdítják állásukból. A pénzügyminisztert e rendelkezés kibocsátására az a körülmény készítette, hogy az utóbbi időben számos esetben derült ki, hogy az egyes pénzügyi közegek hibájából több vállalat még 1927. és 1928. évre szóló adóját sem rendezte teljesen.

A körrendelet különösen hangsúlyozza, hogy a szeszgyáraknak, amelyek kivétel nélkül milliós adohátralékokban vannak, semmilyen esetre sem adjanak haladékokat. Az adohaladékokat ezután kizárólag a pénzügyminiszter adja. A rendelet végül annak érdekében, hogy a perceptorok és kontrollorok felelősségét precízírozni lehessen, bekérte a két és három éves adóhátralékok pontos kimutatását és azokat a tisztviselőket, akik horribilis hátralékokért bűnösek, fel fogják függeszteni. A körrendelet végül figyelemzeti a pénzügyi közegeket, hogy az adó befizetésének matematikai pontossággal kell megtörténnie.

A KANADAI VÁLASZTÁSON A KONZERVATIVOK KAPTAK TÖBBSEGET. Ottavából jelentik a British United Pressnek, hogy a kanadai általános választásokon a konzervatívok teret nyertek a liberálisok rovására. Már kétségtelennek látszik, hogy a konzervatívok lesznek a törvényhozás legerősebb pártja és mindezt kizárva annak lehetősége sem, hogy az abszolút többséget megszerzik. Az eddigi választási eredmények a következő arányszámot mutatják: Konzervatívok: 123. Liberálisok 74 és más pártok 16 mandátumhoz jutottak. Mackenzie-King miniszterelnököt újra képviselővé választották. 32 mandátum sorsa még nem dőlt el.

BRIAND JAVASLATAT LEGERŐSEBBEN TÁRGYALJÁK. Párizsból jelentik: A Matkovic-cikkhez a Briand-émlékiratra érkezett válaszjegyzékekről. Svájc kivételével az összes államok választ adtak és kifejezték készségüket arra, hogy Genfben közelebbi megvitatás tárgyává teszik a francia javaslatokat.

EMÉSZTÉSI GYENGESÉG, VÉRZÉGENYSÉG, LESOVÁNYODÁS, SÁPADTSÁG, MIRIGYBETEGSÉGEK, BŐRKÍTÜTÉSEK, KELESEK, FURUNKÁK sok esetében a természetes „Fere József” keserűvíz szabályozza a belső annyira fontos működését.

NAGY TŰZ EGY HADIHAJÓN. Amszterdamból jelentik: A jávai doeng rádióállomása jelenti, hogy egyik holland cirkálón hatalmas tüzet pusztított, amelyet csak több óra teltével lehetett eloltani. A hadihajó kikötőbe vontatták. Személyzetéből 34 tagja súlyos égési sebekkel kórházba került.

GÁZALARM PÁRIZSBAN. Párizsból jelentik: Lyonban ma gázalarmot rendeztek a lakosságnak a gázvezetők madások elleni védekezésére való felkészítés céljából.

VIZREBOCSÁTJÁK AZ ELŐZŐ CSEHSZLOVÁK MONITORT. Párizsból jelentik: A dunai cseh kereskedelmi hajózás védelmére összeállított fogják bocsátani az első cseh monitort.

AUSZTRIÁBAN 630 NYOMDAI MUNKÁSNAK MONDTAK FEL. Bérből jelentik: A nyomdai munkások határozatához képest Bécsben 400 nyomdában 230 nyomdai alkalmazottnak mondták fel. Az új szakszervezet nem kapott felmondásokat.

CSEHORSZÁGBAN BESZÁLLTAK AZ AUGUSZTUS ELŐZŐ JEI KOMMUNISTA FELVONULÁSOKAT. Prágából jelentik: A kormány betiltotta az augusztus 1-jére tervezett összes kommunista felvonulásokat és szigorú ellenintézkedésekkel igyekszik könnyebbé tenni az augusztus elsején a renfentartott munkáját.

A TUKA-PÖR BRÜNNEBŐL JELENTIK: Tuka professzor társainak fellebbezési ügye a legfelsőbb törvényszék előtt megkezdődött és legalább öt napi tárgyalást igényel.

Epítsük fel a leégett zsidó Borsát

Az ország egész zsidósága valóban mint egy ember mozdult meg a borsai zsidóság érdekében kibocsátott felhívásra. A nap-nap után beérkező adományok és levelek bizonyítják, hogy Erdély zsidóságának zöme teljesítette kötelességét a borsai szerencsétlenekkel szemben, de bizonyítja azt is, hogy még mindig sokan vannak, akiknek neve hiányzik a gyűjtési listából. Várjuk ezeket is.

Július 26-i számunkban tévesen ismét kimutattuk a 23-i számban már egyszer kimutatott következő tételeket: Ing. B. Neumann, Mărăsesti 2000, Fr. Salamon, Aranyosgyéres 2000, Reichenstein Lázár, Buzar 1037, Strasser Károly, Pécska 500, Herzlinger Gyula, Blaj 500, Springer Gyula, Brassó 500, Spéter Gábor, Zilah 500, Scharger Samu, Arad 200, összesen 7237 lej. Eszerint a gyűjtés eddig kimutatott összege nem 458.010 lej, mint azt 26-i számunkban jeleztük, hanem 450.773 lej.

Mai kimutatásunkat itt adjuk:
Róth Vilmos, Lupény gyűjtése: Róth Vilmos 500, Westmann Tibor 500, Labin Mór 500, dr. Pollák Béla 500, Schechter Aron 500, Malek Lajos 500, Kohn Salamonné 500, Jakabovits Izidor 400, Wagman Lipót 300, Guttman Manó 300, Izrael B. Weisz 300, Labin József 300, Klein Mór 300, Smilovits Géza 300, dr. Hammer Lajos 300, Rubinstein Samu 300, Spitzer Ignác 200, Hirsch Adolf 200, Berkovits Imre 200, Labin Lajos 200, Fried Mayer 200, Reiner Samu 200, Focht Józsefné 200, dr. Katzander J. 200, Herskovits Salamon 200, Labin Sándor 200, Stern Móritz 100, Labin Heinrich 150, Grünfeld Manó 100, Hager Lipót 100, Weiss Mózes 100, Deutsch Lajos 100, Seemann Mór 100, Katz Bernáth 100, Schlesinger Lipót 100, Ing. Welvart Béla 100, Salamon Bertalan 100, Lebovits Hilel 100, Goldstein Arthur 100, Hersch József 100, Ausch Aron főrabbi 100, Eisler Izák 100, Drummer Abraham 100, Hollender Samu 100, Schwartz Vilmos 100, Zuckerberger Hermann 100, Naftali Simon 100, Hirsch Heinrich 100, kisebbek 170.

A DÉSI HÉBER ÓVODA ÉVZÁRÓ VIZSGÁJA. A közelmúlt napokban tartotta meg a dési cionista helyi csoport által fenntartott héber óvoda évváró vizsgáját. Erre az alkalomra a közönség zsufolásig megtöltötte az óvoda tágas udvarát, ahol a vizsga lefolyt. Rosenzweig M. Jehuda beszámolt az intézmény 6589—6590. évi működéséről, amely a héber nyelv terjesztése körül hervadhatatlan érdemeket szerzett. A növendékek egészen jól megtanultak héberül és most arról kell gondoskodni, hogy tudásukat a hitközségi elemi iskolában tovább fejleszthessék. Elismerését fejezte ki a

összesen 10.720 lej.
Axelrad Leopold, Galati 1000.
Hitchabrut Barisszia, Bistrita 500.
Kolozsvárról:
N. N. 2000 lej
X. Y. 2000 „
Felsner Samu 1000 „
Bíró Andor 500 „
Braun Miklós 500 „
Izsák Mór 500 „
Lusztig József 500 „
Glasner Akiba főrabbi 500 „
Zauderer Salamon 500 „
Katz Ignác 300 „
Schwartz Testvérek 300 „
Vigdorovits Izsó 200 „

Naszódról:
Siegelstein Testvérek 600 „
Hersch Wiesel 500 „
Mendelsohn és Teszler 500 „
Léb Benó 300 „
Dr. Gross Zola 200 „
Schön Mendel 200 „
Gross Sarah 200 „
Hahn Márkus 200 „
Rosenfeld Frigyes 130 „
Nussbecher Wolf 100 „
Farkas Lajos 100 „
Packer Mór 100 „
Mendelsohn Béla 100 „
Pollák Mose 100 „
Kraft Léb 100 „
Dr. Brescher József 150 „
Rosenfeld Cheszel 100 „
Dr. Apfel Lajos 100 „
Apfel Adolf 100 „
Grünfeld Salamon 100 „
Berger Jeruchim 100 „
Moskovits Dávidné 100 „
Florential József 100 „
Lenobek Dóra 100 „
Özv. Herskovitsné 100 „
Schön Móritz 100 „
A. B. Fürst 100 „
Tüzes Mór 100 „
Engelberg Leó 100 „
Seif Ferenc 100 „
A. R. Hirsch 100 „
Ioan Catarig 100 „
Kain Samuel 100 „
Többen 450 „
Összesen: 26.750 lej
Eddig kimutatva: 458.773 lej
Összesen: 485.523 lej

dési zsidó társadalom áldozatkésziségeért, amellyel a nyomasztó gazdasági viszonyok között is lehetővé tette a héber óvoda zavartalan működését. Külön kiemelte azt a lelkes támogatást, amelyben dr. Ágai Andorné, dr. Weinberger Manóné, Sternberg Sarolta és dr. Bár Emánuelné részesítették az óvodát. A vizsga maga kitünően sikerült. Héber jeleneteket, énekszámokat, verseket és palesztinai táncokat, valamint román számokat adtak elő a gyermekek a közönség osztatlanul nagy tetszése mellett. Vizsga után az óvoda-bizottság édességekkel vendégelte meg a csöppsegeket.

A sékel a zsidó egység szimbóluma

Hirdessen az Uj Kelet

Másfélmi egy

Varsó, július 29. Vezetett petri több jelentős szakváltásba. Eddig a válság fizetéseinek az a magyar termelő vállalat trösztnek áll az élegrosszabb esetben bilisan dolgozó ér

Augusztus tartanak

A pénzügyminis... teljes garanciá

Cluj—Kolozsv... Kelet tudósítóját emlékeztet má... hogy az új szesz... teimében katasz

Kö

Románia... Erdélyrészi El... Bukovinai és b... A társaság m... Egyptom, Fra... Magyarország,

A társaság

E v	
1913	K
1924	S
1925	„
1926	„
1927	„
1928	„

kétezerkét

A „PHO

Vezérügynö

Gyermek, jár... tányos díjtétel... tanuló adna

Román E

Erdé... Tuz, üveg- és... Előnyös díjt

Tiltotta adékok

beinkasszálni

let végül annak receptorok és konprecizirozni lehet három éves adómutatását és azokat, akik horribilit, fel fogják füglet végül figyelközegeket, hogy matematikai pontténnie.

VALASZTASO. VATIVOK KAP.

Pressnek, hogy a lasztásokon a komrték a liberálisokrtellenek látszikok lesznek a törb pártja és nincsege sem, hogy a ngszerzik. Az edlmények a követmutatják: Konzerisok 74 és más páz jutottak. Mackelrnököt újra képák. 32 mandátumel.

VASLATAT LEG

FBEN TÁRGYA elentik: A Matid-émlekiratra érkről. Svájc kivétmok választ adtaségüket arra, hogmegvitatás tácia javaslatokat.

éség, vérszegényséltás, mirigybetelések, furunkulermeszetes „Fereszabályozza a belkódését.

EGY HADIHAJÓ

entik: A jávai Basása jelenti, hogkálón hatalmas tcsak több óraoltani. A hadihajk. Személyzetésési sebekkel körhá

PÁRIZSBAN. P

yonban ma gázalakosságnak a gázdekezésre való k

SÁTJÁK AZ EL

MONITORT. P dunai esch keresdelmére összel v az első esch mo

BAN 630 NYO

NDTAK FEL. B nyomdai munkaa pest Bécsben 400 0 nyomdai alkalkapott felmondástZÁGBAN BESZUGUSZTUS ELSSTA FELVONUól jelentik: A cta az augusztus eszges kommunista zigoru ellenintézkönnyebbé t a renfenntartó

PÖR BRÜNNB

k: Tuka professzbezési ügye a brnyszék előtt ma alább öt napi tá

az Uj Kelet

KÖZGAZDASÁG

Másfélmillió dollárral fizetésektelen lett egy lengyel petróleumvállalat

A román piacot is érinti az inzulencia

Varsó, július 29. A világpiacra bekövetkezett petróleum-dekonjunktura, főbb jelentős szakmai vállalatot döntött válságba. Eddig még nem robbant ki a válság fizetésektelenségeiben, aminek az a magyarázata, hogy a legtöbb termelő vállalat valamely nagy világtrósztnak áll az érdekeltségében és ezek legrosszabb esetben leéptik a nem rentabilisan dolgozó érdekeltségeket.

Most aztán bekövetkezett az első inzulencia is. A staniszlai Grünsberg-féle petróleumtermelő cég, amely Lengyelországban jelentős szakmai tényező volt, bejelentette a fizetésektelenséget. A bejelentett passzívák összege meghaladja a másfélmillió dollárt, lejértékben mintegy 280 milliót. A fizetésektelenségben érdekelve van a lengyel piacon kívül a román piac is.

Augusztus 5.-én tiltakozó nagygyűlést tartanak Bukarestben az ecetgyárosok

A pénzügyminisztérium eltekintett attól, hogy a literenként ötven lejtes garanciát készpénzben rójják le a gyárak, de a taxát nem hajlandó mérsékelni

Cluj—Kolozsvár, július 29. (Az Uj Kelet tudósítójától). Többször megemlékezett már arról az Uj Kelet, hogy az új szeszszim a szó szoros értelmében katasztrofális helyzetbe so-

dorta az ecetgyárosokat. Az ecetgyárosok a hihetetlenül magas taxák miatt kénytelenek voltak beszüntetni üzemeiket s azóta hiába interveniálnak minden fórum előtt, még ígéretet sem

kaptak arra, hogy jogos sérelmeiket orvosolni fogják. Az ecetgyártáshoz használt szesz adóját 42 lej 50 baniban állapította meg literenként az új szesz törvény s ilyen illeték mellett még akkor sem rentabilis az ecetgyártás, ha az ecet eladási árát 50 százalékkal fel emelnék, amit persze a fogyasztók nem tudnak megfizetni. A súlyos taxán kívül az ecetgyárosoktól literenként 50 lej garancia letételét is kéri a törvény, ami a legnagyobb sérelme volt az ecetgyárosoknak.

Vasárnap az ecetgyárosok képviselőiben egy tiztagu delegáció jelent meg Madgearu kereskedelem és iparügyi miniszternél, aki a szesz törvény szerzője, valamint Pompiliu Jonitescu pénzügyi államtitkárnál, akik előtt fel tarták az ecetgyárosok katasztrofális helyzetét. A delegáció rámutatott arra, hogy ugyanakkor, amikor az ecetgyárosokat megfojtják, az állam is rosszul jár, hiszen azzal, hogy az ecet-

termelést megbénítja, jelentős adóbevételektől esik el.

Az intervenciónak egyelőre mindössze annyi eredménye volt, hogy a pénzügyminisztérium hozzájárult ahhoz, hogy a literenként 50 lejes garanciát nem kell készpénzben, vagy értékekben leróni, hanem a pénzügyminisztérium elfogadja fedezetül a gyár be rendezését is. Ezzel az eredménnyel természetesen koránt sincsenek megelégedve az ecetgyárosok, akik erőteljes akcióra szánták el magukat. Augusztus 5-én Bukarestben, az UGIR helyiségében, nagygyűlésre ülnek össze az ország ecetgyárosai, ahol érdekeik megvédéséről fognak tanácskozni. A gyűlésen előreláthatólag igen szenvedélyes felszólalások fognak elhangzani, hiszen ha a pénzügyi kormány nem lesz hajlandó az ecetgyártásra szánt szesz taxáját mérsékelni, úgy az ecetgyárosok bezárhatják üzemeiket.

Az ország gyáripára tiltakozik az új vasuti szállítási tarifa ellen, amely veszedelembé sodorja az ország ipari termelését

Bucuresti—Bukarest, július 29. A Gyáripárosok Országos Szövetsége tegnap tiltakozó nagygyűlésre hívta össze az ország gyáripárosait, hogy állást foglaljanak az új vasuti tarifa ellen.

Az izgatott lefolyású gyűlésen az ország gyáriparának képviselői megállapították, hogy az új vasuti szállítási tarifa, melyet a CFR vezérigazgatósága augusztus első napjaiban akar életbeléptetni, végveszedelembé sodorja az ország gyáripárát és lehetetlenné teszi az ipari termelést.

Megállapították a felszólalók, hogy az új vasuti tarifa generalisan megrágitja nemcsak a belföldi gyáripar ipari gyártmányainak szállítási díjait, hanem meg-

drágítja az ipari nyersanyagok szállítását is s ezzel egyidejűleg leszállítja azoknak a külföldi gyáripari cikkeknek szállítási díját, melyek a belföldi iparral versenyeznek. Megszünteti a 30 százalékos nyersanyagszállítási kedvezményt és végleg törli az ipari vállalatok 45 százalékos iparpártolás címén adott szállítási kedvezményét.

A Gyáripárosok Országos Szövetségének nagygyűlése a legerélyesebben tiltakozott az új szállítási tarifa életbeléptetése ellen és arra kérte a kormányt, hogy ezt a kérdést vegye revízió alá és fogadja el a Gyáripárosok Országos Szövetségének a kérdéssel kapcsolatban előterjesztett memorandumát.

A gabonavámok leépítését követelik Franciaországban. Párizsból jelentik: Franciaországban előtérbe lépett a kenyérkérdés. Ugyanis hetek óta állandóan emelkedő tendenciát mutatnak a kenyérrárak, amit az a körülmény idézett elő, hogy a magas védővámok miatt drágán kerül be az országba a külföldi buza. Az ellenzéki sajtó most nagy propagandát fejt ki abban az irányban, hogy a kormány szállítsa le a kenyérmagvak bevételi illetékét és tegye lehetővé az olesó ro-

Lengyel retorzió az amerikai vámemlésekkel szemben. Varsóból jelentik: Az utóbbi napokban a lengyel terménytermelésen az amerikai buza intenzív kibátalata folytán érzékeny árcsökkenések álltak elő. Ennek hatása alatt a kormány helyt kíván adni a mezőgazdasági érdekképviseletek kérésének és törvényjavaslatot dolgozott ki a buza és zsir vámjának felemelésére. Ugyanis ebben a két cikkben legerősebb az amerikai import Lengyelországban.

Bankfuzió Londonban. Londonból jelentik: A Royal Banc of Scotland, amelynek alaptőkéje 56 és fél millió font sterling és a William Deacons Banv, amelynek alaptőkéje harminchat millió, fuzionáltak. A Royal Bancot 1927-ben alapították.

Ujabb nagyobb fizetésektelenségek Magyarországon. Budapestről jelentik: A budapesti piacon újra nagyobb fizetésektelenségek történtek. Az ötven év óta fennálló Schweitzer József és Társa gép és kerékpár cég fizetésektelenséget jelentett. A passzívák 750.000 pengőre rugnak. — Fizetésektelen lett továbbá a Milch fanagykereskedő cég, amelynek passzívái 1.300.000 lejt tesznek ki. mánan és magyar buza bevételét.

Nemzetközi jégbiztosítási konferencia. Bécsből jelentik: A közelgőben zajlott le Salzburgban a jégbiztosítási konferencia, amelyet elsősorban a németek forszíroztak, akik nemzetközi jégpóol létrehozásán fáradoznak. A konferencia természetesen érdemleges határozatot nem tudott hozni, hanem kiküldött a maga kebeléből egy bizottságot, amely a kérdést tanulmányozza. Ez a nemzetközi bizottság egy újabb jégkonferenciának szeptember 2-án fog szót adni tanulmányainak eredményéről.

A svájci ötrfrankos — váltópénz lelt. Genfből jelentik: Svájcban érdekes törvényjavaslat került tárgyalás alá. Ez a törvényjavaslat váltópénzzé degradálja a svájci ötrfrankost, amely eddig teljes értékű pénz volt. Tulajdonképpen ez a törvényjavaslat csak szankcionálja a tényleges állapotot, miután már a háboru előtt sem élt a Svájci Nemzeti Bank azzal a jogával, hogy a bemutatott bankjegyet aranypénzeken kívül ötrfrankos ezüstpénzzel is beválthatja. A váltópénzzé való degradálás kiülsőleg abban jut kifejezésre, hogy alakjuk kisebb lesz és ezüsttartalmuk csökken. A váltópénzzé való degradálásnak egyetlen következménye lesz az, hogy senki sem köteles egyszerre 20 darabnál többet fizetésekképpen elfogadni.

Phönix

Életbiztosító Társaság

Alapított 1882. évben.

Központi vezérigazgatóság: WIEN

Romániai igazgatóság: Bucuresti, Bulev. Elisabeta No. 16.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: Cluj, Str. Nicolae Iorga 16.

Bukovinai és besszarábiai vezérképviselő: CERNÁUȚI, Str. Reg. Ferdinand 1.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A társaság fejlődését az utóbbi 20 évben a következő számok mutatják:

Év	Biztosítási állomány	Díjbevételek	Biztonsági alapok
1913	K 224,887.549—K	9,733.268.07K	60,502.808.81
1924	S 430,944.943—S	27,541.688.77S	53,051.954.77
1925	" 655,028.355—"	37,693.246.18"	77,037.672.54
1926	" 1.079,703.694—"	49,481.752.88"	149,308.416.44
1927	" 1.399,431.738—"	63,691.607.36"	192,368.487.51
1928	" 1.787,935.715—"	85,477.026.47"	242,111.271.97

1929 év végével a biztosítási állomány kétezerkétszázmillió schilling, a díjbevételek pedig százhuszonötmillió schilling

BIZTONSÁGI ALAPOK
háromszázmillió schillinget tettek ki

A „PHÖNIX” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával, a Makkabi Világszövetséggel, a Mizrahi több országos szervezetével, a WIZO Zsidó Nők Világszövetségével és még több nagy zsidó testülettel

Vezérügynökségek: Arad, Braşov, Bucuresti, Cluj, Cernăuți, Chişinău, Medias, Oradea, Sătmăr, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek, járadék és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

„Steaua Romaniei”

Román Biztosító Társaság (a Phönix koncernjében)

Bucuresti, Bulev. Elisabeta 10 sz.

Erdélyrészi főigazgatóság: Braşov, Kapu-utca 65 szám.

Tűz, üveg- és betörés-, jég-, baleset-, szavatossági-, automobil-, géptörés-, szállítvány-élet- és népbiztosítás.

Előnyös díjtételek, modern feltételek. Képviseltek az egész országban

Színház — Művészet

A Magyar Színház Iródjának kélelményei:

HUSZÁRFOGÁS
premierje csütörtökön

A pótidény legérdekesebb estéje holnap lesz. A budapesti színházi évad nagyszerű darabjának, a „Huszárfogás”-nak lesz a premierje.

A „Huszárfogás” Vincze Zsigmondnak, a „Hamburgi menyasszony” és „Aranyhattyú” szerzőjének legpompásabban sikerült legújabb műve.

A „Huszárfogás” négy egymásutáni napon kerül előadásra: csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap.

Ma este TAKÁTS ALICE 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárrakkal

Nagyon olcsó mozihelyárrakkal kerül ma este színre Szomory Dezső híres darabja, a „Takáts Alice”. Főszerepekben Kaszab Anan, Czopán Flóri, Tóth Elek, Mihályfi László, Balázs Samu. Vendégként fog fellépni a kolozsvári születésű Nyerges Ferenc is, aki különben az aradi színház tagja.

Vasárnap este mozihelyárrakkal AKÁCFAVIRÁG fél hét órákor

Fráter Lóránt elragadóan szép 3 felvonásos operettje, az „Akácfavirág” kerül előadásra vasárnap este pont fél hét órákor. Körösi Dudus és zenekara fogja a legszebb Fráter-nótákat eljátszani, Kőszegi Margit és Réthely Ödön pedig Fráter-dalokat énekelnek cigányzene kíséretével. Az előadást nagyon olcsó mozihelyárrakkal tartják meg. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Ma utoljára AZ ÉLET DIADALA

Tomboló sikere van a Magyar Színházban az „Élet diadala” című új, nagyszabású, színes felvételben gazdag amerikai filmalkotásnak. A grandiózus film ma látható utoljára s mint hogy este 9 órákor rendes színházi előadás van, csak 3, 5 és 7 órákor látható.

ARANYTÁNC — Dolores del Rio-val

Akik a mozi kedvelik, azoknak nagy ünnepük lesz holnap. A világ egyik leghíresebb filmalkotását fogják holnapról vetíteni a Magyar Színházban, az „Aranytánc”-ot, a főszerepben Dolores del Rio. Előadások 3, 5 és 7 órákor. Helyárak: 20 és 10 lej.

Szombaton éjjeli 11 órákor előadás csak felnőtteknek

**MINDEN NŐVEL MEGTÖRTÉN-
HETIK**

Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy szombaton éjjel 11 órákor mozielőadás lesz a Magyar Színházban. Egy művészi kivitelű, de kissé merész témájú filmet fognak vetíteni „Minden nővel megtörténhetik” címen. A pénztár szigorúan csak felnőttek számára szolgáltat ki jegyeket. Az esti pénztár előtti tolongás elkerülése végett a pénztár délelőtt is árulja az éjjeli előadás jegyeit.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

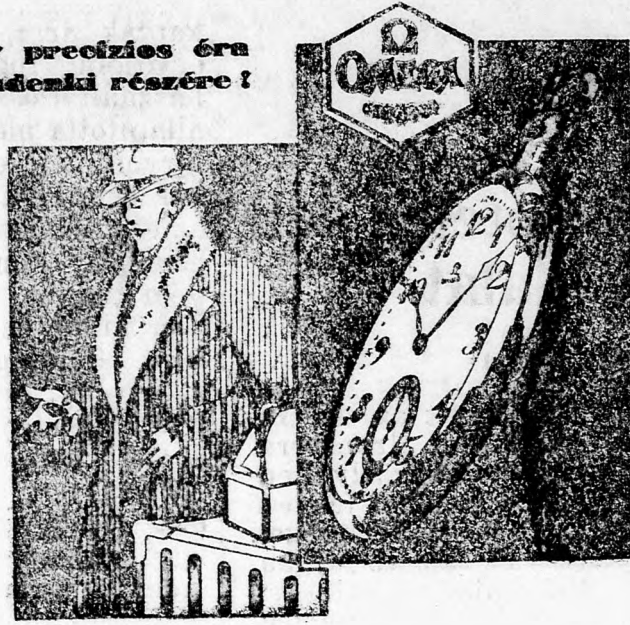
Szerdán, július 30-án: Takáts Alice. (Ujdonság nagyon olcsó mozihelyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Kaszab Anna, Tóth Elek, Mihályfi László, Mészáros Béla föllépésével. Sorozatszám 336.)

Csütörtökön, július 31-én: Huszár-fogás. (Operett-ujdonság, először. A budapesti színházi évad leghatásosabb, legnagyobb sikerű ujdonsága, olcsó nyári helyárrakkal. Sorozatszám 337.)

Pénteken, aug. 1-én: Huszár-fogás. Operett-ujdonság, 2-odszor. Sorozatszám 338.)

Szombaton, aug. 2-án este pont fél 9 órákor: Huszár-fogás (Operett-ujdonság, 3-adszor. Előadás kezdete

Egy precíz óra mindenki részére!

Eddig

több mint

600.000 darab „40,6 mintájú”,

Omega-óra van az egész világon használatban.

Az órát dacára az olcsóbbat minőségére, olcsósága miatt mindenkinek módjában áll beszerezni. Az Omega-óra 175 alkatrésze ezredmilliméter pontosságra felül van vizsgálva ami az óra kifogás-

talma konstrukcióját garantálja. Kérje bemutatásra a legújabb 40,6 mintájú Omega-órát. Az Omega-óra egyedülálló verseny-társ nélküli minőség. Mással nem pótolható.

OMEGA

EGY PÉLTRE ELÉG

kivételesen fél 9 órákor. Sorozatszám 339.)

Vasárnap, aug. 3-án este fél hét órákor: Akácfavirág. Fráter Lóránd 3 felvonásos operettje. Előtte Körösi Dudus és cigányzenekara Fráter nótái. Kőszegi Margit és Réthely Ödön Fráter-nótákat énekelnek. (Nagyon olcsó mozihelyárak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 340.)

Vasárnap este 9 órákor: Huszár-fogás. (Operett-ujdonság, 4-edszer. Sorozatszám 341.)

Hétfőn este 9 órákor: Peer Gynt. (Ibsen hatalmas drámai költeménye, Grieg kísérő zenéjével. Nagyon olcsó mozihelyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 342.)

**A MAGYAR SZÍNHÁZ
MOZI-MŰSORA:**

Szerdán 3, 5 és 7 órákor Kolozsváron utoljára: Az élet diadala.

Csütörtökön 3, 5 és 7 órákor: Aranytánc. Dolores del Rio világhírű alakítása. Helyárak: 20 és 10 lej.

Pénteken 3, 5 és 7 órákor: Aranytánc. (Dolores del Rio). 20 és 10 lejes helyárrakkal.

Szombaton 3, 5 és 7 órákor: Aranytánc. (Dolores del Rio). 20 és 10 lejes helyárrakkal.

Szombaton este 11 órákor éjjeli film-előadás: Minden nővel megtörténhetik. (Csak felnőttek részére). Helyárak: 30 és 20 lej. Főszereplők: Marcella Albani, Vivian Gibson és Jack Trevor.

Vasárnap d. e. 11 órákor 15 és 10 lejes helyárrakkal: Hare a levegőben. Izgalmas repülő fölvételekkel. A főszerepben: Barbara Kent.

Vasárnap 3 és 5 órákor csak egy napig: Mária nővér. Éneketéttel. Helyárak: 20 és 10 lej.

RADIO MUSOR

**Idő: Közép-európai
SZERDA, JULIUS 30**

Bukarest. 16: Grammfón. 17: Zenekar. 18:30: Felolvasás. 18:45: Hírek. 19: Grammfón. 19:40: Rádióegyetem. 20:

Színházi előadás. 20:45: Dalest. 21:15: Táncczene. Közben hírek.

Budapest. 9:15: A m. kir. 1 honvédségzenekarának hangversenye 9:30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12:05 Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 3:30: Morse-tanfolyam. 4:10: Mario Brelich-Dall'asta felolvasása: „A háboru utáni olasz drámairodalom. 4:45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Móricz Pál felolvasása: 1: Ami elmúlt. 2: Az érmelléki híres szüret. 5:30: Zombori Sipos Sanyi és cigányzenekarának hangversenye. 6:40: Horváth Atilla dr. előadása: „Sportbalesetek. 7:10: Takáts Jenő zongoraművész hangversenye. 8: Klasszikus operett-részletek. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd grammfón hangverseny.

Bécs. 21: Dal- és áriaest. Berlin. 20: Bécs-Páris, két nemzet operettjeinek zenei párhuzama a berlini 1930. hangversenyegylet előadásában. Majdtáncczene.

Breslau. 20:30: Operett-részletek. 23: Grammfón-kabaré.

Köln. 20: Hangverseny.

Stuttgart. 20:15: Filharmónikus hangverseny.

Varsó. 20:15: Tenoráriák zongorakísérettel. 23: Táncczene.

Riga. 19:03: Népszerű zene.

Poznan. 20:30: Könnyű zene.

Oslo. 22:40: Grammfón táncczene.

Toulouse. 20:15: Operett-részletek.

Milánó. 20:40: Könnyű zene. Operett-zene.

Róma. 21:02: Szimfónikus hangverseny.

Prága. 20: Fuvola hangverseny. 20:25 Dalok.

Pozsony. 18. Szólisták hangversenye.

Brünn. 21:40: Grammfón.

Kassa. 17: Szalózenekar.

Belgrád. 20:30: Zongorajáték. 21:30: Operettest.

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 31

Bukarest. 13. Grammfón. 17: Zenekar. 18:30: Felolvasás. 18:45: Hírek. 19: Grammfón. 19:40: Rádióegyetem. 20: Berlioz Fantasztikus szimfónia. 21: Felolvasás. 21:25: Szimfónikus hangv. 21:45 Beszélőújság.

Budapest. 9:15: A m. kir. Tiszti Kaszinó szalózenekarának hangversenye. Schertzinger: Gránátosok indulója. Suppé: Költő és paraszt — nyitány. Szirmai Albert: Szállj, szállj, zefír... Lehár: A vig özvegy. Barbirolli: Loves Reverie. Urbach: Donizetti diadalmja.

Szirmai Albert: Magnás Miska Szirmai bangó. Hendersohn: Wenn die Gensblümechen blühen. 9:30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Jemnitz: Szóló szonáta. Moszkovszky: Gitarre. Leoncavallo: Bojazzók — márdárdal. Izaak István: Őszi bánat. Baumann: Larghetto. Bachmanoff: Elegio. Paganini: Capriccio. Rubinstein: Alom. Gretschaninow: Bölesódal. Felix Hugó: Álomkeringő. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, 2:30: Hírek. 4: Rádió szabad Egyetem. Grammfónlemez: Goldmark: Falusi lakodalm. Utána prózai előadás, majd pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5:10: Kun Sándor előadása: Krasznójarszkó tragédia. 5:30: Másfélórás könnyű zene. 7: Humoros előadás. 7:20: Indulók. 9: A Bórmunkások Dalkorának és a Vas-és Fém munkások Dalkorának hangv. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 20:05: Dalest. Berlin. 19: Karének.

Breslau. 19: Alpesi dalok, grammfón. Frankfurt. Hoffmann: Don Juan e zenes hangjátéka.

Varsó. 19: Szólisták hangv. hegedű és basszus ének.

Poznan. 20:30: Szólisták hangv. Milánó. 20:40: Opera.

Róma. 21:02: Puccini: Manon Lescau e operája.

Prága. 20:30: Régi olasz dalok és zongoraművek. 21:30: Régi tuka grammfón est. 21:15: Orgonajáték.

Pozsony. 17: Gyermekekongora.

Brünn. 20:30: Puccini est.

Oslo. Hangverseny.

Toulouse. 20: Dalok. 21: Filharmónikus hangverseny.

BENAMY: „KAJUT”. (Teljes kiadás)
Ára 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Lingua Idegvezető Tolmácsok I,

ITALIA

Mit kell látni, hogyan kell nézni,
mit lehet

időben, fáradságban és költségben megtakarítani,

hogyan lehet

előzetes nyelvtanulás nélkül

magát olaszul megértetni

TRIESZTTŐL—ROMÁIG

Írta: Dr. HONTI REZSŐ

A vaskos, több mint 520 oldalas kötet bolti ára fűzve... **L 170**

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Apróhirdetések

Bel- és külföldi szabadalmat

kieszközöl és értékesít. Vállalja szabadalmi igazgató

Áruk forgalombahozatalát. Vass A. szabadalmi ügyvivő

Cluj, Strada Dragalina 120.

INTELLIGENS AKVIZITÓRT felvesz Le-pa-gé.

ISRAELITIN, mitleren Alteres empfehl sich als Wirtschafterin zu einem Herrn. Sehr ernst, brav, treu, verlässlich und sparsam.

Adresse Elise Wolf bei Borza Florian Baia Felix vis a vis Hotel Bihor.

ELADÓ elköltözés miatt kertés családi ház 1938-ig adományos

Ugyanott eladó kézmunka huzaos ebédl butor, csillár, ráma-zatlan gobelnok és egy szép filedendron. Cim „Jövedelem 60000“ jel-ige alatt.

NEINTÁGBE izletes tejes ételeket Schwarz Ignác orth. köcsér vegtárius éttermében kaphat Reg. Ferdinand (Wesselyni M.-u.) 10.

MEGNŐSÜLNE 32 éves jövisztült fiatalember, aki egy jömeneteli erdélyi lapvállalat társtulajdonosa. — Csakis komoly, teljes nével ellátot: levelek vétetnek figyelembe. Megkereséseket „Jövő“ jelígre a kiadóhivatulba kérek.

Hirdessen az Uj Keletben

XIII EVF. CIUJ—KOL

Julius 31

5690 ÉV

Az Uj Kelet az és bánati sz nap

Ökkelink után forrás megjelölés

Kéziratokat ne es megérzésükre

A belüg téve

Sohasem beszélt ter olyan határoz erélyesen az ant mint azzal a zsid egyenesen Amerik restbe, hogy meg nisztertől: voltaké many álláspontja ban elharapódzó sokkal szemben? szerre olyan erély azt az interju ut maga árulta el, a barátságosan ölelé földi zsidó töke fe ujságíró utján az intézte:

A külföldi zsidó gatásban Romániá megvalósításában, igényeinek kielég zalni a gazdasági élet szanalása pe megszüntetni mind

Mindenesetre ez belügymiszter az lamit. Elfelejté, h és vele együtt te töke is, határtalan zalommal fogadta a kormány uralomra hajlandósága meg mániát gazdasági sában ténylegesen nem is utolsó sor határtalan bizalom kormány, hogy már a harmadik kötni azt a külföld a liberális párt két hiába házalt a ne kon. Egészen bizony nem éledek volna sok, akkor ez a biz nem rendült volna jobban kimélyült

A belügymiszter rájött arra, hogy nyek alaposan me zalmat és ezért így elánnal bizonyitga zsidó töke támoga gazdasági terveit vel sikerül megter élet konsolidációj meg fog szünni m am, csak hogy a más a természetra a belügymiszter nem szokták előle abban a reménybe get majd utólag lyent csak Vaida aki a különböző a eiokat előre meg nebb bizalmával, a hogy e bizalomert fogják viselni mag ügymiszter rafize módszerre s vele ország is. A belüg mal előre megaján szervezetek egész szertegésben és ilye ha a külföldi töke kimeneteli kísérlet

Van azután a te teri interjunak egy méltó momentum a ter mult időben bes időben kellett vol mondotta, hogy m kormány az antisz fojtása és a rend érdekeben, de mir sokkal meggyözöb na, ha a belügym mondotta volna, h irákói intézkedése ranja foganatosítat ni történt eddig.